LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2015/162

(2014. gada 9. jūlijs)

par valsts atbalstu SA.36612 (2014/C) (ex 2013/NN), ko Latvija īstenojusi attiecībā uz "Parex"

(izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 4550)

(Autentisks ir vienīgi teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un it īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

uzaicinājusi ieinteresētās personas sniegt savas piezīmes saskaņā ar iepriekš minētajām normām ([1]),

tā kā:

1. PROCEDŪRA

1.1. Iepriekšējie "Parex" atbalstīšanas pasākumi

(1) Latvija 2008. gada 10. novembrī Komisiju informēja par vairākiem saistītiem valsts atbalsta pasākumiem attiecībā uz AS "Parex banka" (turpmāk "Parex banka"), ar kuriem bija paredzēts atbalstīt finanšu sistēmas stabilitāti. Komisija 2008. gada 24. novembrī šos pasākumus apstiprināja provizoriski ([2]) (turpmāk "pirmais glābšanas lēmums"), balstoties uz Latvijas apņemšanos sešu mēnešu laikā iesniegt pārstrukturēšanas plānu attiecībā uz"Parex banka".

(2) Saņēmusi pieprasījumus no Latvijas, Komisija apstiprināja divus izmaiņu kopumus attiecībā uz "Parex bankas" atbalsta pasākumiem – ar 2009. gada 11. februāra lēmumu ([3]) (turpmāk "otrais glābšanas lēmums") un 2009. gada 11. maija lēmumu ([4]) (turpmāk "trešais glābšanas lēmums").

(3) Latvija 2009. gada 11. maijā iesniedza "Parex bankas" pārstrukturēšanas plānu. Savā 2009. gada 29. jūnija lēmumā ([5]) Komisija nonāca pie pagaidu secinājuma, ka paziņotie pārstrukturēšanas pasākumi ir uzskatāmi par valsts atbalstu "Parex bankai" un pauda šaubas, ka šāds atbalsts varētu tikt atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu. Līdz ar to Komisija nolēma sākt procedūru, kas noteikta Līguma 108. panta 2. punktā, un darīja zināmu Latvijai, ka tai ir jāiesniedz informācija, kas nepieciešama atbalsta saderības novērtēšanai.

(4) Laikā no 2009. gada 11. maija līdz 2010. gada 15. septembrim attiecībā uz "Parex bankas" pārstrukturēšanu vairākkārt notika informācijas apmaiņa un apspriešanās starp Latviju un Komisiju. Šajā laikposmā Latvija vairākas reizes atjaunināja "Parex bankas" pārstrukturēšanas plānu.

(5) Pārstrukturēšanas plānā bija paredzēts, ka "Parex banka" tiek sadalīta – jaunizveidotā, tā dēvētā "labā bankā" ar nosaukumu AS "Citadele banka" (turpmāk "Citadele") pārņem visus pamatdarbības aktīvus un atsevišķus ar pamatdarbību nesaistītus aktīvus ([6]), bet tā dēvētā "sliktā banka" (turpmāk "Reverta" ([7])) patur pārējos ar pamatdarbību nesaistītos aktīvus un ieņēmumus nenesošos aktīvus. Sadalīšana tika īstenota 2010. gada 1. augustā.

([1]) Komisijas Lēmums SA.36612 – 2014/C (*ex* 2013/NN) (OV C 147, 16.5.2014., 11. lpp.).
([2]) Komisijas Lēmums NN 68/08 (OV C 147, 27.6.2009., 1. lpp.).
([3]) Komisijas Lēmums NN 3/09 (OV C 147, 27.6.2009., 2. lpp.).
([4]) Komisijas Lēmums N 189/09 (OV C 176, 29.7.2009., 3. lpp.).
([5]) Komisijas Lēmums C 26/09 (ex N 289/09) (OV C 239, 6.10.2009., 11. lpp.).
([6]) Konkrētāk, ieņēmumus nesošus aizdevumus, kas izsniegti aizņēmējiem Neatkarīgo Valstu Savienībā (NVS), Lietuvā reģistrēto meitassabiedrību, filiāles Zviedrijā un Vācijā, kā arī ieguldījumu pārvaldības virzienu (Wealth Management Business), kurā ietilpst arī Šveicē reģistrētā meitassabiedrība.
([7]) "Sliktā banka" pēc sadalīšanas, kas notika 2010. gada 1. augustā, sākotnēji saglabāja nosaukumu "Parex banka", bet 2012. gada maijā tā savu firmu mainīja uz AS "Reverta".

(6) Ar savu 2010. gada 15. septembra lēmumu ([8]) (turpmāk ""Parex "galīgais lēmums") Komisija apstiprināja "Parex bankas" pārstrukturēšanas plānu, balstoties uz 2010. gada 3. septembrī iesniegto Latvijas iestāžu apņemšanos.

(7) Pēc Latvijas pieprasījuma Komisija ar savu 2012. gada 10. augusta lēmumu (turpmāk "lēmums par grozījumiem") ([9]) apstiprināja trīskāršus grozījumus attiecībā uz "Parex" galīgajā lēmumā iekļauto apņemšanos. Ar šiem grozījumiem: 1) NVS aizdevumu ([10]) atsavināšanas termiņš tika pagarināts līdz 2014. gada 31. decembrim; 2) tika palielināts attiecībā uz "Citadeli" pieļautais minimālo kapitāla pietiekamības prasību limits (gan bankas, gan koncerna mērogā) un 3) tika atļauta iepriekšējo gadu neizmantoto aizdošanas maksimālo robežu izmantošana nākamos gados, vienlaikus ievērojot sākotnējo tirgus daļas maksimālo robežu.

(8) Komisija ņem vērā, ka 2014. gada 5. jūnijā Latvija izņēmuma kārtā piekrita, ka šis lēmums tiek pieņemts angļu valodā.

1.2. **Formālā izmeklēšanas procedūra**

(9) Latvija 2013. gada 1. oktobrī lūdza apstiprināt "Parex" galīgā lēmuma papildu grozījumu, lūdzot atlikt "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virziena (*Wealth Management Business*) ([11]) pārdošanai noteikto termiņu. Šā grozījuma pieprasījuma izvērtēšanas ietvaros Komisija konstatēja, ka Latvija "Parex bankai" un "Citadelei" bija piešķīrusi valsts atbalstu, kas pārsniedza Komisijas apstiprinātos atbalsta pasākumus.

(10) Laikā no […] (*) līdz 2014. gada 4. martam starp Latviju un Komisiju vairākkārt notika informācijas apmaiņa par šiem papildu atbalsta pasākumiem. Latvija informāciju un dokumentus iesniedza 2013. gada 30. oktobrī, 2014. gada 31. janvārī un 2014. gada 4. martā (tostarp pārstrādātu "Parex bankas" pārstrukturēšanas plānu).

(11) Kopš 2013. gada 11. novembra Komisija arī saņēma ikmēneša atjauninātos ziņojumus par Latvijas sasniegto progresu "Citadeles" pārdošanā, kas tika uzsākta 2013. gada oktobrī.

(12) Ar savu 2014. gada 16. aprīļa lēmumu (turpmāk "lēmums par procedūras sākšanu") ([12]) Komisija informēja Latviju, ka, pārbaudījusi Latvijas iestāžu iesniegto informāciju, tā nolemj sākt procedūru, kas paredzēta Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgums") 108. panta 2. punktā. Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija arī aicināja ieinteresētās personas iesniegt savus komentārus par šo atbalstu; reakcija bija tāda, ka 2014. gada 23. maijā tai komentārus iesniedza viena persona.

(13) Latvija ir informējusi Komisiju, ka steidzamības dēļ izņēmuma kārtā tā piekrīt, ka šis lēmums tiek pieņemts angļu valodā.

2. **APRAKSTS**

2.1. **Konkrētais uzņēmums**

(14) "Parex banka" 2008. gada 31. decembrī bija otrā lielākā banka Latvijā ar aktīvu kopsummu LVL 3,4 miljardu (EUR 4,9 miljardu) apmērā. "Parex banka" tika dibināta 1992. gadā. Latvija 2008. gada novembrī no diviem lielākajiem akcionāriem par simbolisku pirkuma cenu – LVL 2 (apmēram EUR 3) – iegādājās 84,83 % bankas pamatkapitāla; tas bija ar Komisijas pirmo glābšanas lēmumu un otro glābšanas lēmumu apstiprināts valsts atbalsta pasākums. Pēc rekapitalizācijas, kas tika apstiprināta ar glābšanas lēmumiem, Latvija vēl vairāk – līdz apmēram 95 % – palielināja savu līdzdalību "Parex bankā", 2009. gada maijā papildus ieguldot LVL 140,75 miljonus; tas bija ar Komisijas trešo glābšanas lēmumu apstiprināts pasākums.

(15) Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka ("ERAB") 2009. gada aprīlī i iegādājās 25 % no "Parex bankas" pamatkapitāla plus vienu akciju. Pēc 2010. gadā īstenotās "Parex bankas" sadalīšanas labajā bankā un sliktajā bankā un līdz ar to notikušajām izmaiņām akcionāru sastāvā "Citadeles" akcionāri tagad ir Latvija (75 %) un ERAB (25 %), savukārt "Revertas" akcionāri ir Latvija (84,15 %), ERAB (12,74 %) un citas personas (3,11 %).

([8]) Komisijas Lēmums 2011/364/ES (OV L 163, 23.6.2011., 28. lpp.).
([9]) Komisijas Lēmums SA.34747 (OV C 273, 21.9.2013., 1. lpp.).
([10]) Ar to ir domāti aizdevumi aizņēmējiem no NVS.
([11]) Ieguldījumu pārvaldības virzienā ietilpst "Citadeles" privātā kapitāla pārvaldības segments, meitassabiedrības, kas veic aktīvu pārvaldību, un Šveicē reģistrētā banka *AP Anlage&Privatbank AG*.
(*) Konfidenciāla informācija
([12]) Sk. 1. zemsvītras piezīmi.

(16) Detalizēts "Parex bankas" apraksts par laiku līdz "Parex" galīgajam lēmumam ir ietverts minētā lēmuma 11.–15. apsvērumā.

2.2. **Attiecībā uz "Citadeli" un "Revertu" apstiprinātie atbalsta pasākumi**

(17) "Parex bankai" tika atļauts saņemt atbalstu vairāku pasākumu formā, kurus Komisija bija apstiprinājusi pirmajā, otrajā un trešajā glābšanas lēmumā (turpmāk "glābšanas lēmumi"), kā arī "Parex" galīgajā lēmumā.

(18) Pārstrukturēšanas plānā, ko Komisija bija apstiprinājusi ar "Parex" galīgo lēmumu, bija paredzēts, ka iepriekš Komisijas apstiprinātā glābšanas atbalsta atmaksas termiņš ir pagarināms līdz pārstrukturēšanas posma beigām un ka atbalsts ir sadalāms starp "Citadeli" un "Revertu". Ar "Parex" galīgo lēmumu tika apstiprināts arī papildu pārstrukturēšanas atbalsts "Revertai" un "Citadelei". Tajā tika izklāstīts arī tā atbalsta izmantošanas mehānisms, kas pēc "Parex bankas" sadalīšanas glābšanas lēmumos bija provizoriski apstiprināts attiecībā uz:

a) likviditātes atbalstu valsts naudas līdzekļu noguldījumu formā – gan "Citadelei", gan "Revertai" ([13]);

b) valsts galvojumiem par "Citadeles" un "Revertas" saistībām ([14]);

c) valsts īstenotu "Revertas" un "Citadeles" rekapitalizāciju ([15]) un

d) aktīvu glābšanas pasākumu attiecībā uz "Citadeli" ([16]).

3. **FORMĀLĀS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS SĀKŠANAS PAMATOJUMS**

3.1. **Latvijas īstenotie papildu pasākumi attiecībā uz "Parex banku", "Citadeli" un "Revertu"**

(19) Balstoties uz ziņojumu, ko 2013. gada 29. augustā iesniedza uzraudzības pilnvarnieks ([17]), kā arī dokumentiem un informāciju, ko Latvija bija iesniegusi kopš 2013. gada oktobra, šķiet, ka Latvija bija īstenojusi šādus pasākumus, par kuriem tā nebija iepriekš informējusi Komisiju:

a) Latvija 2009. gada 22. maijā piešķīra "Parex bankai" subordinēto aizdevumu LVL 50,27 miljonu apmērā (kas kvalificējams kā otrā līmeņa papildkapitāls) ar septiņu gadu atmaksas termiņu, t. i., līdz 2016. gada 21. maijam (turpmāk "pirmais pasākums"). Minētā subordinētā aizdevuma atmaksas termiņš pārsniedz maksimālo – piecu gadu – atmaksas termiņu, kas ir noteikts pirmajā glābšanas lēmumā un apstiprināts "Parex" galīgajā lēmumā;

b) Latvija 2013. gada 27. jūnijā papildus (par 18 mēnešiem) pagarināja atmaksas termiņu (turpmāk "otrais pasākums") "Citadelei" piešķirtajiem subordinētajiem aizdevumiem LVL 37 miljonu apmērā (no kopumā LVL 45 miljoniem, kurus tolaik bija piešķīrusi Latvija) ([18]). Komisija par subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa pagarināšanu informēta netika;

([13]) Parex galīgā lēmuma 55.–57. apsvērums.
([14]) Parex galīgā lēmuma 58.–61. apsvērums.
([15]) Parex galīgā lēmuma 62.–68. apsvērums.
([16]) Parex galīgā lēmuma 69.–70. apsvērums.
([17]) Ar "Revertas", "Citadeles" un Latvijas iestāžu 2011. gada 28. februārī parakstītu pilnvarojumu tika iecelts uzraudzības pilnvarnieks. Uzraudzības pilnvarnieks ir iesniedzis uzraudzības ziņojumus par iepriekšējo pusgadu, sākot ar pusgadu, kas beidzās 2010. gada 31. decembrī.
([18]) "Citadele" tika dibināta 2010. gada 1. augustā, pēc "Parex bankas" sadalīšanas. Ar "Parex" galīgo lēmumu tika apstiprināta visu iepriekš "Parex bankai" piešķirto subordinēto aizdevumu nodošana "Citadelei". Latvija "Parex bankas" sadalīšanas laikā nenodrošināja tai otrā līmeņa papildkapitālu, un, kā detalizētāk aprakstīts lēmuma par procedūras sākšanu 21. apsvērumā, Latvija to nevarēja nodrošināt arī pēc sadalīšanas.
ERAB 2009. gada 3. septembrī piekrita pārfinansēt daļu no subordinētā aizdevuma, ko Latvija iepriekš bija piešķīrusi "Parex bankai". Uz 2009. gada 31. decembri subordinēto aizdevumu kopējais apjoms, ko Latvija bija piešķīrusi "Parex bankai", veidoja LVL 37 miljonus, savukārt ERAB pārfinansētais subordinētais aizdevums veidoja LVL 13 miljonus.
Sadalīšanas laikā Latvija pārņēma LVL 8 miljonus no LVL 13 miljonus lielā subordinētā aizdevuma, ko bija piešķīrusi ERAB. Uz 2010. gada 1. augustu Latvijas piešķirto subordinēto aizdevumu kopapjoms bija LVL 45 miljoni (ar dažādiem atmaksas termiņiem), savukārt ERAB piešķirtā aizdevuma apjoms bija LVL 5 miljoni.

c) turklāt kopš 2011. gada Latvija nodrošināja likviditātes atbalstu "Revertai", kas pārsniedza maksimālos limitus, kurus Komisija bija apstiprinājusi "Parex" galīgajā lēmumā (turpmāk "trešais pasākums"), – gan attiecībā uz pamatscenāriju, gan nelabvēlīgo scenāriju ([19]).

(20) Balstoties uz informāciju par pirmo un otro pasākumu, kura Komisijai bija pieejama lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas laikā, Komisijai bija lielas šaubas par to, vai šie pasākumi varētu tikt kvalificēti kā saderīgi ar iekšējo tirgu, ņemot vērā, ka:

a) sākotnējā Latvijas piešķirto subordinēto aizdevumu saderības novērtējumā piecu gadu atmaksas termiņš tika uzskatīts par nepieciešamo minimumu un tādēļ tas uz šā pamata varēja tikt atzīts par saderīgu un

b) nebija sniegti nekādi jauni argumenti, lai pamatotu to, kādēļ šāds ilgāks atmaksas termiņš tik tiešām nekādā ziņā nepārsniedza nepieciešamo minimumu.

(21) Līdzīgi tam lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas laikā nebija izvirzīti pietiekami argumenti, lai pierādītu trešā pasākuma saderību.

(22) Pamatojoties uz to, Komisija sāka formālo izmeklēšanas procedūru saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 ([20]) 13. panta 1. punktu un 4. panta 4. punktu attiecībā uz nelikumīgo atbalstu, kas bija piešķirts ar pirmo, otro un trešo pasākumu, kuri aprakstīti 19. apsvērumā.

3.2. **Neizpildītā apņemšanās pārdot "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienu**

(23) Latvija arī neievēroja savu apņemšanos, kas ir minēta "Parex" galīgajā lēmumā, proti, pārdot "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienu – līdz 2013. gada 30. jūnijam bez atsavināšanas pilnvarnieka (*divestiture trustee*) vai 2013. gada 31. decembrim ar atsavināšanas pilnvarnieku (turpmāk "ceturtais pasākums") ([21]). Tādējādi šī apņemšanās pārdot "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienu līdz minētajiem termiņiem nav izpildīta.

(24) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija secināja, ka 21. apsvērumā aprakstītās apņemšanās pārkāpums ir uzskatāms par atbalsta ļaunprātīgu izmantošanu. Tādēļ Komisija nolēma saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 16. pantu sākt formālo izmeklēšanas procedūru par atbalsta ļaunprātīgu izmantošanu.

4. **IEINTERESĒTO PERSONU KOMENTĀRI**

(25) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu Komisija saņēma komentārus no vienas privātpersonas, kas nesniedza ziņas, kas pierādītu, ka viņa būtu kvalificējama kā ieinteresētā persona, t. i., puse, kurai šāds pasākums varētu ietekmēt *pašas* intereses (piemēram, konkurenti vai nozares apvienības ([22])), vai ka viņš rīkotos kādas ieinteresētās personas uzdevumā.

(26) Saņemtie komentāri bija saistīti ar it kā prettiesiskām darbībām, kurās iesaistīta "Parex banka", un nebija saistīti nedz ar pirmo, nedz otro vai trešo pasākumu, kurus Latvija īstenoja attiecībā uz "Parex banku", "Citadeli" un "Revertu", nedz ar ceturto pasākumu. Būtībā tie attiecas uz faktiem un informāciju, kas nav tieši nozīmīga valsts atbalsta noteikumu izpildei izskatāmajā lietā. Tādēļ šajā lēmumā ietvertā novērtējuma vajadzībām tie ir tikuši reģistrēti un uzskatīti par vispārēju tirgus informāciju.

5. **LATVIJAS KOMENTĀRI PAR FORMĀLO IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRU**

(27) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu Latvija 2014. gada 26. maijā iesniedza komentārus attiecībā uz Komisijas izvirzītajām šaubām par pirmā, otrā un trešā pasākuma saderību, kā arī neizpildīto apņemšanos pārdot "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienu.

([19]) Detalizētāk izklāstīts lēmuma par procedūras sākšanu 21. apsvērumā.
([20]) Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.).
([21]) Sk. "Parex" galīgā lēmuma 73. apsvērumu.
([22]) Sk. Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta h) punktu.

(28) Latvija 2014. gada 30. maijā iesniedza arī atjauninātu pārstrukturēšanas plānu, kurā bija iekļauti informatīvie un kompensējošie pasākumi, kas izklāstīti šā lēmuma 5.1.–5.5. sadaļā.

(29) Pēc informācijas pieprasījuma no Komisijas Latvija 2014. gada 23. jūnijā iesniedza papildu ziņas par otro pasākumu.

5.1. **Subordinēto aizdevumu sākotnējais atmaksas termiņš, kas pārsniedz glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā noteikto termiņu (pirmais pasākums)**

(30) Savos 2014. gada 26. maija komentāros Latvija apgalvo, ka pirmā pasākuma pieņemšana bija nepieciešama, lai dotu "Parex bankai" iespēju izpildīt piemērojamās maksātspējas normatīvās prasības un tādējādi novērstu neatgriezenisku trauslās, lielā mērā savstarpēji saistītās un savstarpēji atkarīgās Latvijas banku sistēmas sabrukumu.

(31) Latvija norāda, ka pirmā glābšanas lēmuma pieņemšanas laikā Latvijas iestāžu rīcībā bija ierobežota informācija par faktisko "Parex bankas" finansiālo stāvokli un tās aktīvu kvalitāti. Tādēļ savā sākotnējā pieprasījumā Komisijai par valsts atbalsta pasākumu apstiprināšanu Latvija apņēmās piešķirt subordinētus aizdevumus ar piecu gadu atmaksas termiņu, jo šis atmaksas termiņš bija nepieciešamais minimums, lai saskaņā ar attiecīgajām Latvijas tiesību normām subordinētie aizdevumi būtu kvalificējami kā otrā līmeņa papildkapitāls.

(32) Latvija vēl arī norāda, ka, lai labāk novērtētu "Parex bankas" finansiālo stāvokli, tā pasūtīja *PricewaterhouseCoopers* veikt "Parex bankas" uzticamības pārbaudi (*due diligence*), kas tika pabeigta 2009. gada 26. janvārī, pēc pirmā glābšanas lēmuma pieņemšanas.

(33) Vienlaikus Latvija uzsver, ka tirgus situācija 2008.–2009. gadā bija ļoti dinamiska un ka aizdevumu kvalitāte pasliktinājās ātrāk, nekā tika prognozēts. Šo stāvokļa pasliktināšanos atspoguļoja tas, ka (un tās ietekmē) Komisija pieņēma trīs "Parex bankas" glābšanas lēmumus un Latvija iesniedza vairākas "Parex bankas" pārstrukturēšanas plāna versijas, pēdējā no kurām tika iesniegta 2009. gada 11. maijā (turpmāk "2009. gada pārstrukturēšanas plāns").

(34) Šajā kontekstā Latvija paskaidro, ka glābšanas lēmumos ietvertie pieņēmumi un prognozes ātri zaudēja aktualitāti, jo strauji mainījās ekonomikas vide – galvenokārt pasaules finanšu krīzes ietekmē un tādēļ, ka mazinājās tirgus uzticēšanās "Parex bankai". Latvija tādējādi secināja, ka subordinētajiem aizdevumiem, kurus Latvija piešķīrusi "Parex bankai", piecu gadu atmaksas termiņš vairs nebūtu pietiekams, lai varētu stabilizēt trauslo Latvijas banku sistēmu. Izrādījās, ka "Parex bankai", kas tolaik bija sistēmiska banka, maksātspējas prasību un tai piemērojamo kapitāla pietiekamības prasību izpildīšanai bija nepieciešams saņemt subordinētus aizdevumus ar atmaksas termiņu, kas pārsniedz piecus gadus.

(35) Saskaņā ar subordinēto aizdevumu piešķiršanas laikā "Parex bankai" piemērojamo normatīvo regulējumu, kas balstīts uz Bāzeles II standartiem ([23]), tikai 80 % no piecgadīgajiem aizdevumiem LVL 50,27 miljonu apmērā (t. i., tikai LVL 40,22 miljoni) būtu bijuši kvalificējami kā otrā līmeņa papildkapitāls. Konkrētāk, nozares normatīvā regulējuma vajadzībām subordinēto aizdevumu summai ik gadu bija piemērojams kumulatīvs diskonta (jeb amortizācijas) koeficients, lai atspoguļotu to, ka mazinās šo instrumentu (kā normatīvajā regulējumā paredzētā kapitāla pozitīvo sastāvdaļu) vērtība. Līdz ar to kapitāla pietiekamības aprēķina vajadzībām sākotnēji ir kvalificējami tikai 80 % no piecgadīga aizdevuma pamatsummas, otrā gada sākumā – 60 %, un tā tālāk.

(36) Latvija šo apgalvojumu papildus pamato ar salīdzinošu aprēķinu, kas liecina, ka, šos subordinētos aizdevumus sākotnēji nevarētu pilnā apmērā kvalificēt kā otrā līmeņa papildkapitālu, ja Latvija tos būtu piešķīrusi tikai uz pieciem gadiem.

(37) Izrādījās, ka ir nepieciešams no Latvijas "Parex bankai" piešķirtajiem subordinētajiem aizdevumiem noteikt septiņu gadu atmaksas termiņu, lai panāktu, ka laikposmā no 2009. līdz 2010. gadam viss valsts piešķirto subordinēto aizdevumu apjoms (LVL 50,27 miljoni) ir kvalificējams kā otrā līmeņa papildkapitāls, lai tādējādi dotu iespēju "Parex bankai" sasniegt tai noteikto kapitāla pietiekamības rādītāju. 1. tabulā ir atspoguļots "Parex bankas" kvalificējamā otrā līmeņa papildkapitāla apjoms attiecīgā gada beigās, balstoties uz 2009. gada maijā piešķirtā subordinētā aizdevuma (LVL 50,27 miljonu apmērā) atmaksas termiņu.

([23]) Bāzele II ir pieņemts nosaukums, ar ko apzīmē standartus definējošo regulējumu *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: Revised Framework* banku minimālo kapitāla prasību noteikšanai, kuru sagatavoja Bāzeles Banku uzraudzības komiteja (centrālo banku un banku uzraudzības iestāžu grupa no "lielā desmitnieka" (G10) valstīm), kas pirmo standartu izstrādāja 1988. gadā.

1. tabula

2009. gada maijā piešķirtā subordinētā aizdevuma atmaksas termiņš un tā kvalificēšana par otrā līmeņa papildkapitālu (miljoni LVL)

Atmaksas termiņš	2009. g.	2010. g.	2011. g.
aizdevums uz 5 gadiem	40,22	30,16	20,11
aizdevums uz 6 gadiem	50,27	40,22	30,16
aizdevums uz 7 gadiem	**50,27**	**50,27**	**40,22**
aizdevums uz 8 gadiem	50,27	50,27	50,27

(38) Latvija paskaidro, ka 2009. gada 9. jūnijā *Nomura International* (kurai Latvija 2009. gada martā uzdeva organizēt "Parex bankas" pārdošanu) Latvijas iestādes iepazīstināja ar "Parex bankas" pārdošanas stratēģiju ar ļoti ambiciozu laika grafiku, plānojot pārdošanas procesu pabeigt 2010. gadā. Tādēļ bija nepieciešams, ka "Parex banka" vismaz līdz 2010. gada beigām turpina pilnā mērā ievērot piemērojamās kapitāla prasības.

(39) Visbeidzot, Latvija argumentē, ka, ja subordinētā aizdevuma atmaksas termiņš būtu bijis tikai pieci gadi, 2009. gada pārstrukturēšanas plānā būtu bijis jāiekļauj citi pasākumi ar mērķi "Parex bankas" kapitāla pietiekamību nostiprināt citādā veidā (piemēram, ieguldot jaunu pašu kapitālu, nekavējoties piešķirot subordinētus aizdevumus utt.). Ja nebūtu veikti šādi pasākumi, noguldītāji būtu neaizsargāti, un būtu tikusi ievērojami apdraudēta Latvijas finanšu sistēmas stabilitāte.

5.2. **Subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa nepaziņotā pagarināšana (otrais pasākums)**

(40) Attiecībā uz otro pasākumu Latvija norāda, ka subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa papildu pagarināšana bija nepieciešama tādēļ, ka 2013. gadā tika ieviestas izmaiņas normatīvajā regulējumā. Konkrētāk, 2013. gada 1. martā Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK) informēja "Citadeli", ka līdz 2013. gada beigām koncerna kapitāla pietiekamības rādītājam ir jāsasniedz vismaz 10 % absolūtā izteiksmē, savukārt rādītājs, kas tika ieteikts, lai varētu segt esošos un potenciālos riskus, bija […]. Pirms 2013. gada marta kapitāla pietiekamības rādītāja nepieciešamais minimums bija 8,4 %.

(41) Latvija norāda, ka otrais pasākums tika pieņemts labticīgi, jo Latvijas iestādes šo pasākumu uzskatīja par atbilstošu tirgus ekonomikas ieguldītāja principam un tas valstij nerada finansiālus zaudējumus.

(42) Latvija papildus norāda, ka otrā pasākuma pieņemšanas laikā tā kopā ar "Citadele" labticīgi uzskatīja, ka iespēja pagarināt izskatāmo subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu bija paredzēta attiecīgajos Komisijas lēmumos un pārstrukturēšanas plānā.

(43) Latvija argumentē, ka jebkurš tirgus ekonomikas ieguldītājs, būdams "Citadeles" vairākumakcionārs, būtu pielicis visus savus pūliņus, lai pēc iespējas uzturētu savu ieguldījumu vērtību un būtu bijis gatavs apstiprināt un īstenot pasākumus, kas nepieciešami, lai novērstu savas kapitāla līdzdalības bilances vērtības samazināšanos, ko izraisītu bankas nespēja ievērot tai noteiktās kapitāla prasības. Ja "Citadele" nebūtu ievērojusi stingrākas kapitāla pietiekamības prasības, kuras tolaik bija noteikusi FKTK, būtu tikusi apdraudēta bankas stabilitāte, darbībspēja un pārdošanas iespējas, un galu galā tiktu ietekmēta iespēja to pārdot labā finansiālā stāvoklī.

(44) Latvija izklāsta arī hipotētisku scenāriju, kurā otrais pasākums nebūtu ticis veikts. Šajā hipotētiskajā scenārijā ieteicamais kapitāla rādītājs nebūtu ticis sasniegts, jo 2013. gada 31. decembrī kapitāla pietiekamības rādītājs būtu bijis zemāks par 9,3 %, savukārt nepieciešamais minimums bija 10 %.

(45) Latvija arī argumentē, ka alternatīvi pasākumi, lai nostiprinātu "Citadeles" kapitāla pietiekamību (t. i., kapitāla palielināšana vai jaunu subordinētu aizdevumu piešķiršana) nebija iespējami. Konkrētāk, tā norāda, ka 2013. gadā "Citadelei" būtu bijis neiespējami saņemt subordinētus aizdevumus no ieguldītājiem (trešām personām), ņemot vērā Latvijas iestāžu apņemšanos "Citadeli" pārdot īsā laikposmā (t. i., līdz 2014. gada 31. decembrim). Nenoteiktība attiecībā uz potenciālo ieguvēju un tā nākotnes stratēģiju būtu izraisījusi to, ka subordinēto aizdevumu piešķīrēji pieprasītu pārdošanas opciju jeb iespējas līgumu (*put option*) attiecībā uz jebkuru subordinēto aizdevumu, ko tie piešķīruši "Citadelei" (klauzula par izšķirošās ietekmes maiņu) ([24]). Faktiski tas būtu nozīmējis, ka šādu subordinēto aizdevumu faktiskais atmaksas termiņš to piešķiršanas laikā būtu ticis uzskatīts par īsāku nekā pieci gadi un tādējādi aizdevumi netiktu kvalificēti kā otrā līmeņa papildkapitāls.

(46) Atbildot uz informācijas pieprasījumu no Komisijas par to, vai Latvija bija vērsusies pie ERAB attiecībā uz tās iespējām pagarināt "Citadelei" piešķirto subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu, Latvijas iestādes 2014. gada 23. jūnijā iesniedza savus apsvērumus. Tajos tās apliecina, ka pirms tās pieņēma otro pasākumu, tās nevērsās pie ERAB ar ierosinājumu pagarināt tās piešķirto subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu. Šajā kontekstā tās atkārto, ka otrais pasākums bija jāpieņem, lai novērstu risku, ka "Citadele" pārkāpj jaunās kapitāla prasības, kas bija stingrākas.

(47) Latvija argumentē, ka tai nekavējoties bija jārīkojas, pagarinot "Citadelei" piešķirto subordinēto kredītu atmaksas termiņu, un tā neapsprieda līdzīgu pagarināšanu saistībā ar subordinēto kredītu, ko bija piešķīrusi arī ERAB.

(48) Latvija norāda, ka šajā ziņā tās lēmums tika balstīts uz šādiem trim punktiem.

a) Nepieciešamība iedarbīgi risināt jauno kapitāla prasību pārkāpšanas problēmu: "Citadele" bija aprēķinājusi savas vajadzības pēc kvalificējama otrā līmeņa papildkapitāla un bija secinājusi, ka, pretstatā otrā pasākuma pieņemšanai, kas būtu saistīta ar atmaksas termiņa pagarināšanu par 18 mēnešiem, jebkādu potenciālu atmaksas termiņa izmaiņu dēļ attiecībā uz subordinēto aizdevumu, kura daļu bija piešķīrusi ERAB, būtu bijis nepieciešams ievērojami ilgāks pagarinājums. Šīs atšķirības iemesls bija tas, ka šā aizdevuma pamatsumma bija mazāka un līdz ar to tā ietekme uz "Citadeles" kapitāla pozīcija būtu bijusi ievērojami zemāka. Latvija arī norāda, ka, lai ERAB pagarinātu subordinēto kredītu termiņu, ar ERAB iepriekš būtu bijis jāapspriežas. Turklāt, ņemot vērā atšķirības piemērojamo tiesību un tās vispārējās nepieciešamās juridiskās struktūras ziņā, kas būtu bijusi jāievieš, lai pagarinātu tā subordinētā aizdevuma atmaksas termiņu, kura daļu bija piešķīrusi ERAB, vienlaikus pagarinot daļu no subordinētā aizdevuma, ko bija piešķīrusi tikai Latvija, būtu nepieciešamas sarežģītas juridiskas vienošanās.

b) Latvija uzsver, ka pagarināšanas laikā tā arī uzskatīja, ka atmaksas termiņa pagarināšana subordinētajam aizdevumam kredītsaistībām pret ERAB būtu sarežģījusi "Citadeles" atsavināšanu, jo pārdošanas laikā pastāvētu vairāk savstarpēji saistīti līgumi par subordinētajām kredītsaistībām. Tā uzskatīja, ka šāda iespēja sarežģītu "Citadeles" pārdošanu, jo tas varētu ietekmēt attiecīgos noslēgšanas nosacījumus un varbūt varētu palielināt attiecīgās darījuma izmaksas.

c) Turklāt Latvija norāda, ka ERAB statuss attiecībā pret "Citadeli" varētu sarežģīt ERAB lēmuma pieņemšanu par piekrišanu pagarināšanai. Tā savā 2014. gada 23. jūnija vēstulē norāda, ka tā ir cieši pārliecināta, ka principā ERAB būtu sliekusies piekrist attiecīgā instrumenta atmaksas termiņa pagarināšanai. Tomēr tā arī atzīst, ka ERAB stāvoklis atšķīrās no Latvijas stāvokļa tādā ziņā, ka Latvijas ir "Citadeles" vairākumakcionārs un šajā statusā tā varēja īstenot izšķirošu ietekmi pār pārdošanas procesu un varēja veikt sarunas ar pretendentiem par dažādiem variantiem attiecībā uz subordinēto aizdevumu maksājumiem. Tādēļ Latvija atzina, ka tas, ka ERAB trūkst kontroles pār "Citadeles" pārdošanu, varēja būt uzskatāms par stimula trūkumu attiecīgā aizdevuma atmaksas termiņa pagarināšanai vai katrā ziņā novest pie ilgām sarunām.

5.3. **Nepaziņotais likviditātes atbalsts "Revertai" (trešais pasākums)**

(49) Latvija un "Reverta" atzīst, ka kopš 2010. gada decembra likviditātes atbalsts, ko "Parex bankai" (un pēc tam "Revertai") bija piešķīrusi Latvija, pārsniedza apstiprināto likviditātes maksimālo robežu, kas noteikta "Parex" galīgā lēmuma 55. apsvērumā. Lēmumā par procedūras sākšanu bija minēts, ka piešķirtais, vēl neatmaksātais likviditātes atbalsts "Revertai" uz 2013. gada 31. decembri bija LVL 362,52 miljoni, kas par LVL 55,52 miljoniem pārsniedza LVL 307 miljonu likviditātes maksimālo robežu, kas noteikta nelabvēlīgajam scenārijam.

([24]) T. i., opcija, kas subordinēto kredītu piešķīrējam deva tiesību pieprasīt, lai banka atpērk savu kredītus, ja kopš kredītu piešķiršanas būtu mainījušies bankas akcionāri, kuriem ir izšķirošā ietekme pār to.

(50) Latvija apgalvo, ka Komisija sākotnēji "Parex" galīgajā lēmumā bija apstiprinājusi "Parex bankai" piešķirtā, LVL 218,7 miljonus lielā likviditātes atbalsta konversiju kapitālā. Šī konvertējamā summa pēcāk (ar grozīto lēmumu) tika samazināta līdz LVL 118,7 miljoniem. Ja LVL 118,7 miljonus lielais likviditātes atbalsts būtu ticis konvertēts kapitālā, likviditātes atbalsts būtu ticis samazināts un būtu iekļāvies apstiprinātajos limitos. Tomēr tikai LVL 49,5 miljoni no LVL 118,7 miljoniem likviditātes atbalsta faktiski tika konvertēti kapitālā. Latvija šo faktoru izvirza kā likviditātes apjoma pārsnieguma galveno cēloni.

(51) Turklāt Latvija apgalvo, ka vēl viens atbalsta pārsnieguma cēlonis bija naudas plūsmas radīšanas aizkavēšanās salīdzinājumā ar naudas plūsmas radīšanas rādītājiem, kas tika prognozēti "Parex" galīgā lēmuma laikā. Sliktie parādnieki kavēja maksājumus, un tādējādi naudas atgūšana tika aizkavēta par apmēram diviem gadiem. Latvija šo fenomenu uzskata par īslaicīgu un sagaida, ka likviditātes atbalsta pārsniegums 2015.–2016. gadā vairs nepastāvēs.

(52) Neatkarīgi no tā Latvija un "Reverta" atzīst, ka pastāv novirze no apstiprinātajām atbalsta summām, un ka tā cēlonis ir sarežģījumi, ar kuriem tās saskārās, kad mēģināja valsts atbalstu atbilstoši sadalīt starp apstiprināto likviditātes atbalstu un kapitāla iemaksām pēc lēmuma par grozījumiem pieņemšanas.

(53) Turklāt Latvijas iestādes skaidro, ka, ja būtu tikusi atstāta spēkā "Parex bankas" (tagadējās "Reverta") licence, Latvijai būtu jāiemaksā "Parex bankā" vairāk kapitāla nekā sākotnēji bija paredzēts (minimālais kapitāla apjoms, kas bija nepieciešams saskaņā ar maksātspējas normām, bija lielāks nekā maksimālais kapitāla atbalsts (LVL 218,7 miljoni), kas tika apstiprināts ar "Parex" galīgo lēmumu). Balstoties uz sākotnējo, Komisijai iesniegto pārstrukturēšanas plānu, var konstatēt, ka no aktīvu atsavināšanas un LVL 218,7 miljonu konversijas iegūstamā ekonomiskā vērtība nebūtu bijusi pietiekama, lai "Parex banka" ("Reverta") varētu ievērot normatīvajā regulējumā noteiktās kapitāla pietiekamības prasības.

(54) Tādēļ, ja licence būtu tikusi uzturēta spēkā, "Parex bankai" ("Revertai") būtu bijis nepieciešams papildu kapitāls. Pēc bankas licences anulēšanas papildu atbalsta apjoms nepārsniedza summu, kas nepieciešama likvidācijas procesam.

(55) Kā norāda Latvija, pēc 2011. gada 31. decembra vairs nebija nepieciešams konvertēt papildu likviditātes atbalstu kapitālā, jo "Revertas" bankas licence tika anulēta. Latvija savu plānu likviditātes atbalstu nekonvertēt kapitālā Komisijai bija paziņojusi pēc 2011. gada 31. decembra sarakstē, kas notika pirms lēmuma par grozījumiem pieņemšanas, lai gan tā neapstiprināja savu nodomu to faktiski darīt un Komisijai tieši nenorādīja uz nekonvertēšanas tehniskajām sekām. Konkrētāk, Latvija neminēja, ka līdz ar to "nekonvertēšanu" kapitālā naudas līdzekļi, kas jau bija tikuši piešķirti kā likviditātes atbalsts, nebūtu kritušies tik ātri kā bija nepieciešams saskaņā ar "Parex" galīgo lēmumu.

(56) Tā kā līdz 2011. gada 31. decembrim kapitālā faktiski tika konvertēti tikai LVL 49,5 miljoni no likviditātes atbalsta un LVL 69,2 miljoni no likviditātes atbalsta kapitālā konvertēti netika, tad likviditātes atbalsta apjoms saglabājās augstāks nekā bija apstiprināts – par apmēram tādu pašu summu.

(57) Kā norāda Latvija, tādēļ likviditātes atbalsta saglabāšana un izvairīšanās no tā konvertēšanas kapitālā Latvijas iestādēm bija vismazāk apgrūtinošais pasākums un faktiski samazina valsts atbalstu līdz nepieciešamajam minimumam.

(58) Latvija un "Reverta" apliecina, ka "Revertai" vairs nav nepieciešama "svaiga nauda". Ņemot vērā to, ka kapitālā tika konvertēta mazāka likviditātes atbalsta summa, Latvija prognozē, ka 2014. gada beigās "Reverta" paturēs likviditātes atbalstu LVL [300–350] miljonu apmērā, 2015. gada beigās – LVL [250–300] miljonu apmērā un 2016. gada beigās un 2017. gada beigās (kad "Reverta" tiks likvidēta) – LVL [200–250] miljonu apmērā. Kā norāda Latvija, šis likviditātes atbalsts tādēļ pārsniegs sākotnēji apstiprināto maksimālo robežu, jo i) mazāks likviditātes atbalsta apjoms ir ticis konvertēts kapitālā un ii) ir sagaidāms, ka "Reverta" savas darbības noslēgumā radīs mazāku naudas plūsmu, nekā sākotnēji tika plānots.

(59) Balstoties uz jauno naudas plūsmas prognozi, kas atspoguļo sarežģījumus aktīvu atgūšanā, Latvija sagaida, ka "Revertas" likvidācijas procesa beigās (2017. gada 31. decembrī) tai būs negatīvs kapitāls LVL [250–300] miljonu apmērā.

5.4. **Apņemšanās pārdot ieguldījumu pārvaldības virzienu (ceturtais pasākums)**

(60) Latvija 2011. gadā, lai izpildītu savu "Parex" galīgajā lēmumā minēto apņemšanos, sāka "Citadeles" pārdošanas procesu. Pirmais pārdošanas mēģinājums tika veikts, kā konsultantu piesaistot *Nomura International*, taču tādēļ, ka eurozonā bija ievērojama nestabilitāte, ko izraisīja ekonomikas un finanšu krīze Grieķijā, un arī tādēļ, ka Lietuvā un Latvijā sabruka "Snoras" un "Krājbanka", šis mēģinājums nebija sekmīgs.

(61) Turklāt Latvija 2013. gada februārī neatkarīgam ekspertam […] uzdeva veikt konkrētu pētījumu citstarp par ieguldījumu pārvaldības virziena pārdošanas ietekmi apņemšanās norādītajā datumā. Šis eksperts pierādīja, ka abu atsevišķo struktūrvienību (ieguldījumu pārvaldības virziena un "Citadeles" atlikušās daļas) vērtība ir mazāka nekā vienotas "Citadeles" vērtība. Līdz ar to, ja "Citadelei" vairs nebūtu ieguldījumu pārvaldības virziena, bankas bilances vērtība samazinātos un tādējādi tiktu nelabvēlīgi ietekmēta akcionāru ieguldījuma vērtība. Izmantojot dažādas prognozes, eksperts pierādīja, ka bez ieguldījumu pārvaldības virziena bankas "pamatdarbības peļņa būtu strauji samazinājusies, […]" un ka tās […] būtu pasliktinājies.

(62) Latvija, balstoties uz eksperta pētījumu, norāda, ka ieguldījumu pārvaldības virziena atsavināšana atsevišķi no pārējās "Citadeles" daļas 2013. gada laikā būtu nelabvēlīgi ietekmējusi "Citadeles" darbībspēju un līdz ar to iespējas to pārdot. Tas būtu ievērojami samazinājis bankas spēju piesaistīt privātos tirgus dalībniekus, kas ieguldītu "Citadelē" par samērīgu cenu. Tādēļ 2013. gadā ar ārējo konsultantu – *Société Générale* un *Linklaters LLP* – palīdzību tika sākts otrais pārdošanas process – attiecībā uz visu "Citadeli". Divas pašlaik apsvērtās pārdošanas metodes ir uzņēmumu iegāde un apvienošana (turpmāk "*M&A*") vai sākotnējais publiskais piedāvājums (turpmāk "*IPO*").

5.5. **Latvijas ierosinātie kompensējošie pasākumi**

(63) Lai nodrošinātu to, ka papildu atbalsta pasākumi attiecībā uz "Parex banku", "Citadeli" un "Revertu", kurus Latvija pieņēma ar pirmo, otro un trešo pasākumu, ir saderīgi ar iekšējo tirgu saskaņā ar Savienības valsts atbalsta noteikumiem un lai šo noteikumu ievērošanu nodrošinātu arī attiecībā uz "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virziena nepārdošanu līdz apņemšanās noteiktajam termiņam (ceturtais pasākums), Latvija ir ierosinājusi virkni apņemšanos, kas ir izklāstītas 64.–73. apsvērumā.

5.5.1. *"Citadeles" un ieguldījumu pārvaldības virziena atsavināšanas termiņš*

(64) Latvija un "Citadele" apņemas darīt visu iespējamo, lai pēc iespējas drīz un katrā ziņā pirms […] saņemtu saistošus piedāvājumus attiecībā uz visas Latvijas Republikai piederošās līdzdalības "Citadelē" (tostarp ieguldījumu pārvaldības virzienā) pārdošanu. Pārdošana tiek pabeigta vēlākais līdz […]. Latvijas Republikas (un tās konsultants) ziņā paliek izlemt, kāda ir pārdošanas darījuma atbilstoša struktūra un veidi (piem., pārdošana nozares uzņēmumam vai *IPO*), ja vien Latvijas Republika eventuāli pārdod visu savu līdzdalību "Citadelē" vēlākais līdz […]. Latvijas Republika apņemas, ka *IPO* gadījumā tā līdz […] vienosies ar FKTK par saistošu prospektu.

(65) Latvija un "Citadele" arī apņemas, ka tiks iecelts atsavināšanas pilnvarnieks, ja līdz […] netiks saņemts neviens saistošs piedāvājums vai ja *IPO* gadījumā (kuram ir tāds pats mērķis) neviens prospekts nav ticis saskaņots ar FKTK. Šādā gadījumā Latvijas Republika veiks visu nepieciešamo, lai nodrošinātu, ka uz […] ir iecelts un gatavs veikt savu darbību atsavināšanas pilnvarnieks. Komisija saprot, ka "Citadeles" pārdošanas finanšu konsultants līdz […] varētu tikt iecelts arī par atsavināšanas pilnvarnieku. Latvija un "Citadele" apņemas gadījumā, ja tiek iecelts atsavināšanas pilnvarnieks, līdz […] saņemt visām pusēm saistošus un neatsaucamus piedāvājumus un noslēgt saistošu un neatsaucamu vienošanos par visas Latvijas Republikai piederošās līdzdalības "Citadelē" pārdošanu līdz […], kas noslēdzama vēlākais līdz […].

(66) Turklāt Latvija un "Citadele" apņemas, ka […] "Citadele" būs […] jaunus komercdarbības virzienus un ka "Citadeles" atlikušie komercdarbības virzieni būs […], ja Latvijas Republika līdz […] nav noslēgusi saistošu un neatsaucamu vienošanos, kas paredz pārdošanas darījuma noslēgšanu līdz […] par visu Latvijas Republikas līdzdalību "Citadelē", vai, ja *IPO* liedz Latvijas Republikai pārdot visu savu līdzdalību "Citadelē", līdz […].

(67) Latvija un "Citadele" apņemas noslēgt pārdošanas un pirkuma darījumu par visas Latvijas Republikai piederošās līdzdalības "Citadelē" pārdošanu līdz […]. Ja šīs līdzdalības pārdošanu netiek pabeigta līdz […], tās apņemas, ka "Citadele" būs […] jauni komercdarbības virzieni un pārējie "Citadeles" komercdarbības virzieni tiks […].

(68) Ja "Citadele" ir […] jebkurā no 64.–67. apsvērumā minētajiem gadījumiem, jebkura "Citadeles" komercdarbības daļa, attiecībā uz kuru pastāv trešo pušu intereses, Latvijas Republika vai/un "Citadele" var pārdot un nodot šādai trešai pusei (neietekmējot […] principus un bez jauna valsts atbalsta).

5.5.2. *Apstiprināto kapitāla iemaksu summu papildu samazināšana*

(69) Attiecībā uz "Revertu" lēmumā par grozījumiem tika apstiprināta valsts noguldījumu un procentu (likviditātes atbalsta) konversija kapitālā par kopējo summu LVL 118,7 miljoni. Tā kā līdz šim tikai LVL 49,5 miljoni no likviditātes atbalsta ir tikuši konvertēti kapitālā, Latvija ierosina nekavējoties un pastāvīgi samazināt maksimālo kopējo kapitāla summu, ko Latvija var sniegt "Revertai", uz LVL 49,5 miljoniem (iepriekš – LVL 118,7 miljoni).

5.5.3. *Apņemšanās uzlabot sloga sadales pasākumus, nepieļaujot naudas aizplūšanu pie "Revertas" pārmantotajiem subordinētajiem kreditoriem*

(70) Latvija atzīst, ka uzlaboti sloga sadales pasākumi ir nepieciešami, lai nodrošinātu pirmā, otrā un trešā pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Šādi pasākumi citstarp nodrošinātu, ka neviena trešā puse nepamatoti negūst labumu no papildu valsts atbalsta, kas sniegts "Revertai" un "Citadelei".

(71) Šajā nolūkā Latvija apņemas uzlabot iepriekšējās sloga sadales apņemšanās, iekšējā rekapitalizācijā iesaistot "Parex bankas" iepriekšējos vairākumakcionārus, to radniecīgās (saistītās) personas un citus kreditorus (turpmāk "pārmantotie subordinētie kreditori") (*legacy subordinated creditors*), kas bija piešķīruši subordinētus aizdevumus (turpmāk "pārmantotie subordinētie aizdevumi") (*legacy subordinated loans*).

(72) "Reverta" pārsniedza likviditātes summas, kas bija apstiprinātas ar "Parex" galīgo lēmumu, daļēji tā iemesla dēļ, ka tika maksāti procenti par pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem. Ja "Reverta" nebūtu maksājusi šos procentus vai ja pārmantotie subordinētie aizdevumi būtu tikuši norakstīti nekavējoties pēc "Parex" galīgā lēmuma, iespējams, ka Latvijai nebūtu bijis jāīsteno pirmais, otrais un trešais pasākums tādā apmērā, kā tie faktiski tika veikti.

(73) Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, Latvija piedāvā šādi precizēt un pastiprināt savas apņemšanās attiecībā uz pamatsummu un procentiem, kas maksājami par pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem:

a) "Citadele" un "Reverta" (agrākā "Parex banka"), kā arī to radniecīgie uzņēmumi nevienam savam subordinētajam kreditoram un akcionāram (kas nav pati Latvijas valsts vai ERAB) nemaksā procentus (t. sk. obligāciju kuponus) vai dividendes par esošajiem kapitāla instrumentiem (tostarp priekšrocību akcijām un t. s. B šķiras akcijām, kā arī otrā līmeņa papildkapitāla instrumentiem (gan ar augstāku, gan ar zemāku rangu)) (nedz maksājamus, nedz uzkrājamus), nedz izmanto tādiem pašiem instrumentiem saistītas pirkuma iespējas (opcijas) tiesības, līdz kamēr un ja vien "Revertai" un/vai "Citadelei" piešķirtais valsts atbalsts būs pilnīgi atmaksāts un ja vien nepastāv juridisks pienākums to darīt. Ciktāl šāds juridisks pienākums pastāv, Latvija apņemas tos pēc iespējas drīz atcelt (katrā ziņā vēlākais līdz 2015. gada 30. aprīlim);

b) Latvija arī apņemas neatmaksāt nekādu piešķirtu un vēl neatmaksātu kredītsaistību pamatsummu no pārmantoto subordinēto aizdevumu vidus (ja vien un līdz viss "Revertai"/"Citadelei" piešķirtais valsts atbalsts būs pilnīgi atmaksāts), kas būs kāds no šādiem gadījumiem:

   i) uz ko attiecas saistošs rīkojums par to, ka attiecībā uz pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem nav jāveic nekādi maksājumi; vai

   ii) konvertēts pirmā līmeņa kapitālā bez balsstiesībām; vai

   iii) norakstīts

   tādā apmērā, kāds nepieciešams segtu "Revertas" negatīvo neto aktīvu vērtību, un ar nosacījumu, ka pastāv attiecīgs tiesiskais pamats.

c) Latvija apņemsies veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka vēlākais līdz 2015. gada 30. aprīlim tiek ieviestas tiesību normas, kas nepieciešamas, lai varētu ievērot iepriekš minētās apņemšanās.

5.6. **Latvijas reakcija uz trešās puses komentāriem**

(74) Latvija 2014. gada 6. jūnijā iesniedza savu atbildi attiecībā uz Komisijas saņemtajiem trešās personas komentāriem. Latvija apgalvo, ka šajos komentāros izvirzītajiem apgalvojumiem trūkst pierādījumu un ka tie lēmumam par procedūras sākšanu nav nozīmīgi. Latvija noraida trešās personas apgalvojumus un lūdz Komisiju tos ignorēt.

6. **VĒRTĒJUMS**

6.1. **Valsts atbalsta konstatēšana pēc jaunajiem pasākumiem**

(75) Saskaņā ar Līguma 107. panta 1. punktu "ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(76) Lai kādu pasākumu kvalificētu par valsts atbalstu, ir jāizpilda šādi kumulatīvi nosacījumi: a) pasākumu finansē ar valsts līdzekļiem; b) tā piešķir selektīvu priekšrocību, kas, sagaidāms, būs labvēlīgāka konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai; c) pasākums izkropļo vai var izkropļot konkurenci un potenciāli var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

6.1.1. *Pirmais pasākums*

(77) Tas, ka Latvijas piešķirtais subordinētais aizdevums "Parex bankai" nozīmēja valsts atbalstu, tika konstatēts pirmajā glābšanas lēmumā, ar kuru Komisija apstiprināja, ka subordinēto kredītu piešķiršana ar piecu gadu atmaksas termiņu ir saderīgs atbalsta pasākums. Komisija tolaik nolēma, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs nebūtu piešķīris subordinētu kredītu ar piecu gadu atmaksas termiņu ([25]).

(78) Subordinētie aizdevumi, kurus Latvija faktiski piešķīra par labu "Parex bankai", bija identiski pasākumam, ko bija apstiprinājusi Komisija, izņemot to, ka tiem bija ilgāks atmaksas termiņš, kas "Parex bankai" radīja papildu priekšrocību.

(79) Subordinēti kredīti ar septiņu gadu atmaksas termiņu dotu aizņēmējam lielāku priekšrocību nekā subordinēti kredīti ar piecu gadu atmaksas termiņu, jo ieguldītājam jebkura ieguldījuma risks palielinās, ja ieguldījuma atmaksas termiņš ir pagarināts. Kad tika piešķirts subordinētais kredīts ar septiņu gadu atmaksas termiņu, būtu bijusi pat vēl mazāka varbūtība, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs piešķirtu subordinēto kredītu ar šādu pagarinātu termiņu, nekā tas būtu piešķīris uz pieciem gadiem. Šā iemesla dēļ ilgākais subordinēto kredītu atmaksas termiņš bija uzskatāms par papildu priekšrocību "Parex bankai" salīdzinājumā ar subordinētā kredīta formu, kas tika apstiprināta glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā. Tā kā visi pārējie kritēriji, lai konstatētu valsts atbalstu, jau bija tikuši konstatēti pirmajā glābšanas lēmumā, pirmais pasākums ir uzskatāms papildu valsts atbalstu.

6.1.2. *Otrais pasākums*

(80) Latvija 2013. gada 27. jūnijā papildus par 18 mēnešiem pagarināja "Citadelei" piešķirto LVL 37 miljonu subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu (no tolaik Latvijas piešķirtās LVL 45 miljonu kopsummas).

(81) Lēmumā par procedūras sākšanu, nepastāvot papildu argumentiem, Komisija novērtēja, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs atmaksas termiņu nebūtu šādi pagarinājis, jo tas bija saistīts ar papildu riskiem salīdzinājumā ar iepriekš pastāvošo subordinēto aizdevumu formu. Tādēļ Komisija uzskatīja, ka ilgāks subordinēto kredītu atmaksas termiņš bija uzskatāms par papildu priekšrocību, ko valsts piešķīrusi "Citadelei" salīdzinājumā ar subordinēto kredītu formu, kas bija apstiprināta glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā, un tādējādi par papildu atbalstu.

(82) Latvija ir norādījusi, ka tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu racionāli izvēlējies veikt konkrētus pasākumus, lai uzturētu bankas kapitāla pietiekamību, lai saglabātu sava ieguldījuma vērtību. Tādēļ tā būtībā apgalvo, ka otrais pasākums "Citadelei" nepiešķīra nekādas priekšrocības, jo papildu atbalsta piešķiršana bija atbilstoša tirgus ekonomikas dalībnieka principam.

(83) Komisija neapstrīd to, ka tirgus ekonomikas dalībnieka princips ir piemērojams tādam darījumam kā otrais pasākums. Tomēr tā atgādina, ka Eiropas Savienības Tiesa ir uzsvērusi, ka, ja dalībvalsts administratīvajā procesā atsaucas uz minēto kritēriju, tai šaubu gadījumā ir pārliecinoši un ar objektīviem un pārbaudāmiem pierādījumiem jāpierāda, ka īstenotais pasākums izriet no tās kā akcionāres statusa, un ka šajā ziņā tiek prasīti

([25]) Pirmā glābšanas lēmuma 40. apsvērums.

pierādījumi, kas apliecina, ka šis lēmums ir pamatots ar ekonomiskiem vērtējumiem, kas ir salīdzināmi ar tiem, ko konkrētās lietas apstākļos pirms minētā ieguldījuma veikšanas būtu licis izstrādāt saprātīgs privāts ieguldītājs, kurš ir iespējami vistuvākā situācijā tai, kādā ir minētā dalībvalsts, lai noskaidrotu šāda ieguldījuma ienesīgumu nākotnē ([26]).

(84) Ņemot to vērā, Komisija uzskata, ka Latvijas apgalvojums, ka tā ir rīkojusies atbilstoši tirgus ekonomikas dalībnieka principam, nav ticis pierādīts ar attiecīgiem argumentiem un detalizētu analīzi.

(85) Pirmkārt, Komisijai nav tikuši iesniegti pierādījumi, ka Latvija veica sava ieguldījuma "Citadelē" vērtēšanu vienlaikus ar savu lēmumu īstenot otro pasākumu. Tirgus ekonomikas ieguldītājs, rīkodamies kā akcionārs, būtu novērtējis "Citadeles" vērtību, lai konstatētu sava ieguldījuma šajā bankā pašreizējo vērtību pirms (un tādējādi neveicot otro pasākumu) un pēc otrā pasākuma īstenošanas un būtu salīdzinājis šīs divas vērtības. Komisija uzskata, ka uz peļņu orientēts tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu vispirms konstatējis sava ieguldījuma bankā pašreizējo vērtību un tad būtu pārliecinājies, vai šā ieguldījuma pašreizējā vērtība tiktu aizsargāta, ja papildus tiktu pagarināts subordinēto aizdevumu atmaksas termiņš. Ja šīs pārbaudes rezultāts liecinātu, ka vērtība būtu varējusi tikt saglabāta vai pat palielināta, tad otrajā solī uz peļņu orientēts tirgus ekonomikas ieguldītājs būtu salīdzinājis vērtības un vērtības atšķirības saglabāšanas (vai pat palielināšanas) neizmantoto alternatīvu izmaksas (*opportunity cost*).

(86) Ja Latvija būtu veikusi šādu analīzi, Latvijai vajadzētu spēt pierādīt, ka atmaksas termiņa pagarināšana bija iedarbīgs pasākums, lai vismaz saglabātu ieguldījuma vērtību, kā arī to, ka šāda pasākuma nodrošināšanas neizmantoto alternatīvu izmaksas ir mazākas nekā vērtības pieaugums. Vienīgi tad, ja atmaksas termiņa pagarināšanas neizmantoto alternatīvu izmaksas bija mazākas nekā vērtības saglabāšana otrā pasākuma rezultātā, Komisija varētu piekrist tam, ka Latvija ir rīkojusies atbilstoši tirgus ekonomikas dalībnieka principam. Tomēr Latvija nav sniegusi nedz vienlaikus veikta ieguldījuma vērtības izvērtēšanu, nedz analīzi, kas pierādītu, ka atmaksas termiņa pagarināšanas neizmantoto alternatīvu izmaksas bija mazākas nekā vērtības saglabāšana otrā pasākuma īstenošanas rezultātā.

(87) Šā iemesla dēļ Komisija uzskata, ka otrais pasākums nevar tikt uzskatīts kā atbilstošs tirgus ekonomikas dalībnieka rīcībai, kas būtu salīdzināmā stāvoklī ar Latvijas stāvokli 2013. gada jūnijā.

(88) Otrkārt, un katrā ziņā nostiprinātie principi tirgus ekonomikas dalībnieka principa piemērošanai paredz salīdzinājumu ar racionāla privātā ieguldītāja rīcību, kas veicama situācijā, kas ir pēc iespējas līdzīga dalībvalsts situācijai ([27]). Līdz ar to, vērtējot sava ieguldījuma "Citadelē" vērtību, Latvijai būtu jāņem vērā apņemšanās, kas minētas "Parex" galīgajā lēmumā attiecībā uz "Citadeles" pārdošanu. 2013. gada jūnijā, laikā, kad tika īstenots otrais pasākums, šīs apņemšanās ietvēra pienākumu pārdot "Citadeli" līdz 2014. gada 31. decembrim un arī pārdot "Citadeli" bez ieguldījumu pārvaldības virziena (tā kā ieguldījumu pārvaldības virziens bija jāpārdod atsevišķi, ja banka nebūtu tikusi pārdota līdz 2013. gada 30. jūnijam). Ņemot vērā, ka 2013. gada 27. jūnijā, kad tika pagarināts atmaksas termiņš, nebija atrasts neviens ieguldījumu pārvaldības virziena pircējs, privāts ieguldītājs būtu secinājis, ka nebija iespējams pārdot ieguldījumu pārvaldības virzienu kopā ar "Citadeli" līdz noteiktajam termiņam – 2013. gada 30. jūnijam, kas noteikts "Parex" galīgajā lēmumā, un tādēļ abas struktūrvienības bija jāpārdod atsevišķi.

(89) Turklāt bankas privātam akcionāram, kas atrodas situācijā, kas ir pēc iespējas līdzīga dalībvalsts situācijai, nebūtu nekāda iemesla pieņemt, ka šo apņemšanos izpilde būtu atcelta vai atlikta, jo jebkādai šādai pārveidei būtu nepieciešams Komisijas apstiprinājums. Tādēļ, kad 2013. gada jūnijā tika konstatēta ieguldījuma vērtība, nebija sagaidāms, ka šīs saistības būs nenozīmīgas, jo nevarēja pieņemt, ka Komisija būtu apstiprinājusi jebkuru saistību grozījumu vēl pirms laikposma, kurā Latvija bija apņēmusies tās izpildīt.

(90) Līdz ar to, lai izlemtu, vai apstiprināt atmaksas termiņa pagarināšanu, novērtējot 2013. gada jūnijā pastāvējušo Latvijas ieguldījuma "Citadelē" vērtību, ir jāizmanto arī tāds parametrs kā apņemšanās, kas ir minētas "Parex" galīgajā lēmumā. Latvija nav sniegusi pierādījumus par to, ka tā ņēma vērā visus šos parametrus vai ka tās ieguldījuma toreizējā vērtība, kas būtu pastāvējusi, ja tie būtu tikuši ņemti vērā, pārsniedz atmaksas termiņa pagarināšanas neizmantoto alternatīvu izmaksas. Šā iemesla dēļ Komisija arī uzskata, ka otrais pasākums nevar

([26]) Spriedums lietā C-124/10 P Komisija/*EDF* (ECLI:EU:C:2012:318, 82. un 84. punkts).
([27]) Šajā ziņā sk. spriedumu lietā 303/88 Itālija/Komisija (ECLI:EU:C:1991:136, 20. punkts).

tikt uzskatīts par atbilstošu tāda tirgus ekonomikas dalībnieka rīcībai, kas atrastos stāvoklī, kas salīdzināms ar Latvijas stāvokli 2013. gada jūnijā.

(91) Treškārt, pat ja Latvija būtu veikusi pietiekami detalizētu analīzi par otro pasākumu kā sava ieguldījuma "Citadelē" vērtības (2013. gada jūnijā) saglabāšanas līdzekli un pat ja tā būtu šādā analīzē ierēķinājusi ierobežojumus, kurus tirgus ekonomikas dalībnieks būtu ņēmis vērā un kuri rodas "Citadeles" nenovēršamās pārdošanas dēļ un ieguldījumu pārvaldības virziena atsevišķu atsavināšanu, Latvijas apgalvojumi par otrā pasākuma izmaksām un ieguldījuma "Citadelē" vērtības apmēru, kas it kā tika saglabāts ar šo pasākumu, nav ticami.

(92) Tomēr vienlaikus, lai gan Latvija norāda, ka otrais pasākums valstij neradīja nekādas izmaksas, par apgalvojumu nav sniegta nekāda papildu informācija vai pierādījumi par izmaksu novērtējumu, ko Latvija veica laikā, kad tika veikts otrais pasākums. Šāda analīze par neizmantoto alternatīvu izmaksām un jebkuru citu ar otro pasākumu saistīto izmaksu veidu būtu bijis priekšnosacījums privāta ieguldītāja racionālam lēmumam par to, vai pagarināt subordinētā aizdevuma atmaksas termiņu. Tas, ka netika veikta izmaksu novērtēšana, ļauj Komisijai secināt, ka privāts ieguldītājs nebūtu spējis novērtēt, cik otrais pasākums ir vēlams peļņas maksimizēšanas ziņā.

(93) Tomēr vienlaikus, lai gan Latvija norāda, ka otrais pasākums saglabāja Latvijas ieguldījuma "Citadelē" vērtību, iezīmes, kādas bija dalībvalsts ieguldījumam "Citadelē" 2013. gada jūnijā, neliecina par labu šim apgalvojumam. Komisija norāda, ka uz peļņu orientētam ieguldītājam ieguldījuma pašreizējā vērtība ir atkarīga no izredzēm nākotnē gūt ienākumu plūsmu no šā ieguldījuma (piemēram, dividenžu formā) un šā ieguldījuma kapitāla toreizējo vērtību (ko var atvasināt, piemēram, no cenas, kādu pircējs būtu maksājis par akcionāra ieguldījumu tolaik vai uz attiecīgo datumu diskontētā cenas vērtība, ko pircējs būtu maksājis par akcionāra ieguldījumu nākotnē). Visi Komisijai pieejamās norādes liecina, ka Latvijas ieguldījuma "Citadelē" vērtība 2013. gada jūnijā bija zema, ja vispār tam bija pozitīva vērtība.

(94) Attiecībā uz iespējamo nākotnes ienākumu plūsmu no Latvijas ieguldījuma "Citadelē", nav sniegti nekādi pierādījumi, kas liecinātu, ka 2013. gada jūnijā akcionāri varēja sagaidīt dividendes no "Citadeles" jelkad tuvākajā nākotnē. Izvērtēšana, ko par sagaidāmajiem ieņēmumiem no dividenžu izmaksas veiktu bankas privāts akcionārs situācijā, kas pēc iespējas ir līdzīga dalībvalsts situācijai, būtu bijusi saistīta ar pienākumu pārdot "Citadeli" līdz 2014. gada 31. decembrim. Turklāt pētījumā, kas aprakstīts 61 apsvērumā, tika konstatēts, ka "Citadele" bez ieguldījumu pārvaldības virziena būtu kļuvusi nerentabla; šāds secinājums vēl vairāk samazināja izredzes gūt labumu no dividenžu izmaksas, ņemot vērā, ka no 2013. gada 27. jūnija tirgus ekonomikas dalībniekam būtu bijis jāpieņem, ka "Citadele" un ieguldījumu pārvaldības virziens tiks pārdots atsevišķi.

(95) Laikā, kad tika pagarināts atmaksas termiņš, nebija pierādījumu, ka "Citadele" pirms 2014. gada 31. decembra, ņemot vērā tās sagaidāmo peļņu un kapitāla rādītāju, spētu izmaksāt dividendes, jo tās kapitāla rādītājs (10,3 %), ko bija plānots sasniegt 2013. gada 31. decembrī, būtu tik tikko pārsniedzis nepieciešamo minimālo kapitāla rādītāju (10 %) un būtu daudz zemāks par kapitāla rādītāju ([…] %), ko FKTK bija ieteikusi, lai risinātu "Citadeles" esošos un potenciālos riskus. Tādēļ privāts ieguldītājs būtu ņēmis vērā, ka no 2013. gada jūnija pastāvēja maza varbūtība, ka akcionāri tuvākajā nākotnē būtu varējuši sagaidīt dividenžu izmaksu no "Citadeles".

(96) Attiecībā uz Latvijas ieguldījuma "Citadelē" kapitāla vērtību 2013. gada jūnijā Latvijas iestāžu iesniegtais pētījums, kas ir aprakstīts (61) punktā un kas tika sagatavots 2013. gada februārī, liecina, ka "Citadeli" negatīvi ietekmētu ieguldījumu pārvaldības virziena atsevišķa atsavināšana. Privāts ieguldītājs situācijā, kas pēc iespējas būtu līdzīga Latvijas situācijai 2013. gada jūnijā, būtu ņēmis vērā to, ka apmēram pirms četriem mēnešiem neatkarīgs eksperts bija konstatējis, ka "Citadeles" pārdošanas vērtība bez ieguldījumu pārvaldības virziena būtu mazāka nekā abu struktūrvienību apvienotā vērtība. Līdz ar to šādam privātam ieguldītājam būtu bijuši nepieciešami svarīgi iemesli (risku koriģētās atdeves maksimizēšanas ziņā), lai tas uzņemtos papildu riskus, pagarinot subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu. Tomēr Latvija nav sniegusi pierādījumus par šādiem svarīgiem iemesliem, kuru dēļ tirgus ekonomikas dalībnieks tolaik būtu uzņēmies šos papildu riskus. Pat ja atmaksas termiņš būtu ticis pagarināts, nebija pierādījumu, ka "Citadele" bez ieguldījumu pārvaldības virziena varētu tikt pārdota par […], kas Komisijai

liek secināt, ka 2013. gada jūnijā Latvijai nebija […] saglabājamu ieguldījumu, kas bija […], lai veiktu otro pasākumu.

(97) Šie papildu iemesli arī lika Komisijai uzskatīt, ka otrais pasākums nevar tikt atzīts par atbilstošu tāda tirgus ekonomikas dalībnieka rīcībai, kas atrodas stāvoklī, kas salīdzināms ar Latvijas stāvokli 2013. gada jūnijā.

(98) Visbeidzot ceturtkārt, Komisija arī ņem vērā, ka ERAB, kas 2013. gada jūnijā bez Latvijas valsts bija vienīgais "Citadeles" akcionārs, nepagarināja sava "Citadelei" piešķirtā, vēl neatmaksātā subordinētā aizdevuma atmaksas termiņu un ka Latvija nekad nevērsās pie ERAB, lai apspriestu ERAB līdzdalību otrajā pasākumā, kā paskaidrots 46.–48. apsvērumā. Tas, ka pat netika mēģināts apspriest otrā pasākuma izmaksu sloga sadalījumu, ja ar šo pasākumu bija paredzēts saglabāt ieguldījumu "Citadelē" vērtību, ir papildu norāde, ka otrais pasākums neatbilda tirgus ekonomikas dalībnieka principa prasībām.

(99) Šajā ziņā Komisija vispirms atgādina, ka pēc FKTK vēstulē teiktā "Citadelei" bija desmit mēneši (no 2013. gada 1. marta līdz 31. decembrim), lai izpildītu jaunās prasības attiecībā uz kapitāla pietiekamības rādītāju. Šajā kontekstā Komisija uzskata, ka vairākumakcionārs būtu izmantojis visu desmit mēnešu laikposmu, lai rastu atbilstošu risinājumu, kas ļautu ievērot jaunās kapitāla prasības, un pēc iespējas samazinātu savas izmaksas. Latvijas arguments attiecībā uz "Citadeles" pārdošanas veicināšanu pats par sevi neizskaidro, kādēļ otrais pasākums tika pieņemts četrus mēnešus pēc FKTK vēstules saņemšanas bez vēršanās pie "Citadeles" mazākumakcionāra, nevis vairāk izmantojot tās rīcībā esošo desmit mēnešus ilgo laikposmu.

(100) Turklāt, pat ja ERAB arī piedalītos atmaksas termiņa pagarināšanā un būtu iesaistīta pasākumā, kura iezīmes atšķirtos no otrā pasākuma iezīmēm, Latvija nesniedz nekādus pierādījumus, ka šāds atšķirīgs pasākums ar ERAB iesaistīšanu būtu bijis mazāk iedarbīgs nekā otrais pasākums vai ka tad vairākumakcionāram būtu bijušas lielākas izmaksas salīdzinājumā ar otrā pasākuma izmaksām.

(101) Attiecībā uz Latvijas argumentu, ka, ja ERAB pagarinātu sava subordinētā aizdevuma atmaksas termiņu, tas būtu izraisījis papildu slogu "Citadeles" pārdošanas laikā, Latvijas iestādes nav sniegušas nekādu informāciju, kas liecinātu, ka šāda pagarināšana tik tiešām būtu radījusi šādas papildu izmaksas. Nav ticis veikts neviens konkrēts pētījums par "Citadeles" atsavināšanas izmaksām pēc otrā pasākuma salīdzinājumā ar "Citadeles" hipotētiskās pārdošanas izmaksām pēc pagarināšanas, kurā būtu piedalījusies ERAB, ar ko varētu pamatot Latvijas apgalvojumu, ka būtu pastāvējis papildu slogs. Komisija uzskata, ka jebkurš privātais tirgus dalībnieks, kas apsver, kā saglabāt sava ieguldījuma "Citadelē" vērtību, vismaz spētu norādīt uz vienlaikus veiktu vērtējumu par to, kādas saistībā ar pēcāku pārdošanu bija izmaiņas izmaksās, kuras rada tas, ka "Citadeles" mazākumakcionārs pagarina šai bankai izsniegto subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu.

(102) Visbeidzot, kā norādīts 48. apsvēruma c) punktā, Latvija paskaidro, ka tā uzskatīja, ka ERAB būtu piekritusi pagarināt savu "Citadelei" izsniegto aizdevumu atmaksas termiņu. Šajā situācijā, pat ja ERAB iesaistīšanās situāciju būtu padarījusi sarežģītāku, Komisija uzskata, ka privāts vairākumakcionārs, kas apsver savu "Citadelei" izsniegto subordinēto kredītu atmaksas termiņa pagarināšanu, būtu vismaz vērsies pie mazākumakcionāra, kas arī bija izsniedzis "Citadelei" subordinētus kredītus, lai konstatētu, vai mazākumakcionārs būtu vai nu i) uzņēmies segt daļu no "Citadelei" piešķirta papildu atbalsta izmaksām, pagarinot savu izsniegto aizdevumu atmaksas termiņu vai ii) noslēdzis kādu alternatīvu vienošanos tieši ar vairākumakcionāru, lai segtu vairākumakcionāram radušās otrā pasākuma izmaksas. Tirgus ekonomikas dalībnieka principa piemērošanas kontekstā Komisija nevar piekrist tam, ka komercsabiedrības vairākumakcionārs būtu uzņēmies visas izmaksas saistībā ar visu šajā sabiedrībā veikto ieguldījumu vērtības aizsardzību un tādējādi būtu aizsargājis mazākumakcionāra ieguldījuma vērtību, pat nevēršoties pie mazākumakcionāra nolūkā panākt tā iesaistīšanos.

(103) Ņemot vērā ikvienu no šiem faktoriem, tas, ka nenotika vēršanās pie ERAB laikposmā no 2013. gada 1. marta līdz 27. jūnijam, papildus norāda uz to, ka otrais pasākums netika veikts atbilstīgi tirgus ekonomikas dalībnieka principa prasībām.

(104) Visu četru 85.–103. apsvērumā izklāstīto iemeslu dēļ nav ticis viennozīmīgi konstatēts, balstoties uz objektīviem un pārbaudāmiem pierādījumiem, ka otrais pasākums būtu attiecināms uz dalībvalsti, kas darbojas kā privāts akcionārs. Šādos apstākļos Komisija nevar piekrist, ka "Citadele" apstākļos, kas atbilst parastiem tirgus apstākļiem, varēja gūt tādas pašas priekšrocības kā tās, kas tai tika radītas, izmantojot valsts līdzekļus otrā pasākuma formā.

(105) Latvija ir īstenojusi otro pasākumu attiecībā uz "Citadeli", kas ir un būs aktīva tirgos, kas ir atvērti starptautiskai konkurencei. Tādēļ jebkura priekšrocība no valsts līdzekļiem ietekmētu konkurenci banku nozarē un tirdzniecību Savienības mērogā. Turklāt šis pasākums ir selektīvs, jo no tā labumu gūst tikai "Citadele". To finansē no valsts līdzekļiem. Kā Latvija paskaidro 45. apsvērumā, 2013. gada jūnijā nesaistīts tirgus ekonomikas dalībnieks nebūtu ar salīdzināmiem noteikumiem veicis pasākumu, kas līdzīgs otrajam pasākumam. Tādēļ Komisija apliecina savu iepriekšējo pagaidu vērtējumu no lēmuma par procedūras sākšanu, ka otrais pasākums ir uzskatāms par papildu valsts atbalstu.

6.1.3. *Trešais pasākums*

(106) Attiecībā uz likviditātes atbalstu, kas piešķirts "Revertai", tas sākotnēji tika apstiprināts kā daļa no saderīgajiem valsts atbalsta pasākumiem, kas tika apstiprināti pirmajā glābšanas lēmumā valsts naudas līdzekļu noguldījumu formā. Tolaik Komisija ņēma vērā, ka "Parex bankai" trūkst likvīda nodrošinājuma un ka Latvija bija noguldījusi naudas līdzekļus, ņemot vērā bankas likviditātes vajadzības, kad neviens tirgus ekonomikas ieguldītājs nevēlējās sniegt likviditāti, ņemot vērā "Parex bankas" nestabilo stāvokli ([28]).

(107) Pēc "Parex" galīgā lēmuma (un tās sadalīšanas labajā bankā un sliktajā bankā) likviditātes atbalsts pēcāk tika nodots "Citadelei" un "Revertai". "Citadele" jau ir pilnīgi atmaksājusi savu likviditātes atbalsta daļu. "Revertai" tika pieprasīts ierobežot tās saņemtā likviditātes atbalsta summas, kā izklāstīts 19. apsvēruma c) punktā. Tomēr "Revertai" faktiski piešķirtā likviditātes atbalsta apjoms pārsniedz pat to apjomu, kas paredzēts nelabvēlīgajā scenārijā, kas tika apstiprināts "Parex" galīgajā lēmumā. Šis papildu likviditātes atbalsts sniedz papildu priekšrocību "Revertai" salīdzinājumā ar atbalstu, kas tika apstiprināts glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā. Latvija nav apgalvojusi, ka tā, sniedzot šādu likviditāti, būtu rīkojusies kā tirgus ekonomikas aizdevējs, un tā arī nav sniegusi ziņas, kas Komisijai ļautu secināt, ka "Reverta" apstākļos, kas atbilst parastiem tirgus apstākļiem, varētu gūt tādu pašu priekšrocību kā to, kas tai tika radīta ar valsts līdzekļiem trešā pasākuma formā. Neviena no pārējām likviditātes atbalsta iezīmēm (izņemot tā apjomu) nav tikusi mainīta, un tādēļ Komisija secina, ka šis pasākums ir uzskatāms par valsts atbalstu.

(108) Balstoties uz 106. un 107. apsvērumu, tā kā palielināts likviditātes atbalsts neapšaubāmi ir uzskatāms par papildu priekšrocību salīdzinājumā ar apstiprinātajiem atbalsta pasākumiem, tas ir uzskatāms par papildu atbalstu (jo visi pārējie Līguma 107. panta 1. punktā minētie kritēriji joprojām ir izpildīti).

6.2. **Jaunā papildu atbalsta saderības tiesiskais pamats**

(109) Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā Komisija tiek pilnvarota atzīt atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tas "novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā".

(110) Ņemot vērā "Parex bankas" (kas bija viena no vadošajām bankām Latvijā) sistēmisko svarīgumu un tās kreditēšanas darbības nozīmīgumu Latvijas tautsaimniecībā atbalsta pasākumu apstiprināšanas laikā, Komisija piekrita, ka, ja netiktu risināti bankas sarežģījumi, Latvijas tautsaimniecībā būtu izraisītas smagas sekas.

(111) Tādēļ glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā atbalsta pasākumi, kas bija apstiprināti attiecībā uz "Parex banku", tika izvērtēti saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, kā arī pamatojoties uz paziņojumiem ([29]), kuri pieņemti finanšu krīzes kontekstā un kuri bija spēkā šā atbalsta piešķiršanas laikā.

([28]) Pirmā glābšanas lēmuma 41. apsvērums.

([29]) Komisijas paziņojums – Valsts atbalsta noteikumu piemērošana pasākumiem, kas veikti attiecībā uz finanšu iestādēm saistībā ar pašreizējo globālo finanšu krīzi (turpmāk "2008. gada Banku darbības paziņojums") (OV C 270, 25.10.2008., 8. lpp.); Komisijas paziņojums – Finanšu iestāžu rekapitalizācija pašreizējās finanšu krīzes apstākļos – atbalsta ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam un aizsardzības līdzekļi pret pārmērīgiem konkurences traucējumiem (turpmāk "Rekapitalizācijas paziņojums") (OV C 10, 15.1.2009., 2. lpp.); Komisijas paziņojums par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē (turpmāk "Samazinātas vērtības aktīvu paziņojums") (OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.) un Komisijas paziņojums par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem (turpmāk "Pārstrukturēšanas paziņojums") (OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp.).

(112) Komisija uzskata, ka tas pats tiesiskais pamats ir piemērojams papildu atbalstam, kas tika piešķirts ar pirmo un otro pasākumu, ņemot vērā to īstenošanas laiku un to iezīmes, kas līdzīgas apstiprināto atbalsta pasākumu iezīmēm.

(113) Attiecībā uz trešo pasākumu Komisijai ir jāveic saderīguma novērtēšana, pamatojoties uz atjauninātajiem kritērijiem, kas izklāstīti 2013. gada Banku darbības paziņojumā ([30]). Atbalsts, kas pilnīgi vai daļēji tika piešķirts bez Komisijas apstiprinājuma (un tādējādi pārkāpjot Līguma 108. panta 3. punktu) pēc 2013. gada Banku darbības paziņojuma publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, ir pārbaudāms, pamatojoties uz šo paziņojumu. Tā kā trešais pasākums ir ticis piemērots nepārtraukti no 2011. gada līdz šim, var secināt, ka atbalsts daļēji tika piešķirts pēc 2013. gada 1. augusta, kad 2013. gada Banku darbības paziņojums tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

6.3. **Atbalsta saderība ar iekšējo tirgu**

6.3.1. *Pirmais pasākums*

(114) Subordinētā aizdevuma, ko Latvija piešķīra "Parex bankai", atmaksas termiņš kopš tā piešķiršanas dienas (2009. gada 22. maija) bija septiņi gadi (t. i., līdz 2016. gada 21. maijam) un tādējādi pārsniedza maksimālo piecu gadu atmaksas termiņu, kas bija noteikts pirmajā glābšanas lēmumā un pēcāk apstiprināts "Parex" galīgajā lēmumā. Komisija par šo pasākumu netika informēta.

(115) Attiecībā uz šo papildu atbalsta pasākumu, kas izpaudās kā subordinēto aizdevumu atmaksas termiņš, kas pārsniedz lēmumos noteikto, Komisija šaubījās, ka tas bija nepieciešamais minimums, un tādēļ nevarēja secināt, ka būtu izpildīti visi saderīguma kritēriji.

(116) Tādējādi Komisija lēmumā par procedūras sākšanu atgādināja, ka attiecībā uz "Parex banku" apstiprinātais subordinētais aizdevums ar piecu gadu atmaksas termiņu glābšanas lēmumos bija ticis novērtēts kā tāds, kas gan summas, gan atmaksas termiņa ziņā nepārsniedz nepieciešamo minimumu. Tādēļ, pamatojoties uz šo secinājumu, piecu gadu subordinētais aizdevums glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā tika kvalificēts kā saderīgs.

(117) Balstoties uz argumentiem, kas sniegti glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā, un nepastāvot jauniem argumentiem, Komisija pauda šaubas par piešķirto subordinēto aizdevumu pagarinātā atmaksas termiņa (septiņi gadi, nevis sākotnēji apstiprinātie pieci gadi) saderīgumu.

(118) Ņemot vērā jaunos argumentus, kurus Latvija izvirzīja pēc lēmuma par procedūras sākšanu un kuri aprakstīti 5.1. sadaļā, Komisija var no jauna novērtēt, vai subordinētie aizdevumi ar septiņu gadu atmaksas termiņu, kurus Latvija bija piešķīrusi "Parex bankai", atbilda valsts atbalsta saderīguma prasībām – ka tas nepārsniedz nepieciešamo minimumu.

(119) Saskaņā ar 2008. gada Banku darbības paziņojumu atbalsta pasākuma apmēram un formai jābūt tādiem, kas nepieciešami atbalsta mērķa sasniegšanai. Tas nozīmē, ka kapitāla iemaksai jābūt minimālās summas apmērā, kas nepieciešama, lai sasniegtu mērķi. Subordinēta aizdevuma, kas kvalificējams kā otrā līmeņa papildkapitāls, piešķiršanas "Parex bankai" mērķis bija dot tai iespēju turpināt ievērot kapitāla pietiekamības rādītāju un nodrošināt, ka tā ir pietiekami kapitalizēta, lai labāk izturētu potenciālus zaudējumus un novērstu smagus traucējumus Latvijas tautsaimniecībā.

(120) Pirmajā glābšanas lēmumā minimālās prasības tam, lai subordinētos aizdevumus varētu kvalificēt kā "Parex bankas" otrā līmeņa papildkapitālu, kuras Komisija ņem vērā, tika pamatotas ar piemērojamajiem Latvijas tiesību aktiem, par kuriem informēja Latvija ([31]). Tādējādi tika konstatēts, ka minimālais atmaksas termiņš, lai subordinēto aizdevumu kvalificētu kā otrā līmeņa papildkapitālu, bija pieci gadi. Turpmāk pieņemtajos lēmumos šis novērtējums netika mainīts.

(121) Izskatījusi Latvijas iesniegto, 30.–39. apsvērumā izklāstīto papildu informāciju, Komisija atzīst, ka papildu ierobežojumi pārveidoja subordinēto aizdevumu iezīmes, kas bija nepieciešamas, lai tos (laikā līdz 2010. gadam) pilnā apmērā varētu kvalificēt kā otrā līmeņa papildkapitālu.

([30]) Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi ("Banku darbības paziņojums") (OV C 216, 30.7.2013., 1. lpp.).

([31]) Pirmā glābšanas lēmuma 55. apsvērums.

(122) Konkrētāk, Komisija ņem vērā, ka Bāzeles II regulējuma kritēriju ietekme uz subordinēto aizdevumu summu, ko "Parex banka" saņēma 2009. gadā un kas ir kvalificējama kā otrā līmeņa papildkapitāls, bija uzskatāma par būtisku elementu, lai noteiktu subordinēto aizdevumu minimālo sākotnējo atmaksas termiņu. Bāzeles II amortizācijas koeficienta pienācīgā apsvēršana bija nepieciešama, lai sasniegtu atbalsta pasākuma galīgo mērķi, proti, nodrošināt "Parex bankas" pietiekamu kapitalizāciju un izvairīties no smagiem traucējumiem Latvijas tautsaimniecībā laikā, kad tika piešķirts sākotnējais subordinētais aizdevums.

(123) Komisija uzskata, ka, ja pieņēmumi un prognozes, kurus Latvija izklāstīja glābšanas lēmumu laikā, būtu pienācīgi un pilnīgi atspoguļojuši subordinēto kredītsaistību dzēšanu saskaņā ar Bāzeles II noteikumiem, kā izklāstīts 37. apsvērumā, no tiem būtu izrietējis atšķirīgs subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa vērtējums un secinājums, ka nepieciešamais minimums ir septiņi gadi (nevis pieci gadi).

(124) Komisija arī atgādina, ka atbalsta saderīguma novērtējums trešajā glābšanas lēmumā citstarp balstījās uz Latvijas iestāžu apņemšanos, ka tās pēc iespējas drīz pārdos savas akcijas "Parex bankā" – vēlākais trīs gadu laikā pēc tam, kad tika veikti pirmie "Parex bankas" glābšanas pasākumi ([32]), t. i., vēlākais 2011. gadā.

(125) Ņemot vērā šos apstākļus, Komisija uzskata, ka sākotnējā atmaksas termiņa noteikšana uz septiņiem gadiem var tikt uzskatīta par nepieciešamo minimumu, lai Latvijas piešķirtos subordinētos aizdevumus pilnā apmērā varētu kvalificēt kā otrā līmeņa papildkapitālu un nodrošināt, ka "Parex banka" sasniedz tai noteikto kapitāla pietiekamības rādītāju, lai saglabātu stabilitāti Latvijas banku sistēmā, kā arī lai ievērotu apņemšanos pārdot banku.

6.3.2. *Subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa nepaziņotā pagarināšana (otrais pasākums)*

(126) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas, ka papildu atbalsts, kas izpaužas kā subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa pagarināšana par 18 mēnešiem, varētu tikt uzskatīts par saderīgu, jo veiktais novērtējums liecināja, ka pieci gadi kā subordinēto kredītu atmaksas termiņš nodrošināja nepieciešamā minimuma nepārsniegšanu, turklāt saderīguma pamatošanai nav tikuši sniegti jauni argumenti.

(127) Balstoties uz informāciju, ko Latvija iesniedza pēc lēmuma par procedūras sākšanu, Komisija ņem vērā, ka 2013. gadā tika veikti grozījumi normatīvajā regulējumā ([33]) attiecībā uz minimālā kapitāla prasībām.

(128) Šajā ziņā Komisijai tika iesniegta "Citadelei" adresētā FKTK 2013. gada 1. marta vēstule. Vēstule ir uzskatāma par banku nozares regulatora reakciju uz iekšējo kapitāla pietiekamības novērtējuma ziņojumu, ko "Citadele" bija iesniegusi FKTK par savu finansiālo stāvokli 2012. gada 30. jūnijā.

(129) 2013. gada 1. marta vēstulē vispirms uzmanība ir pievērsta tam, ka saskaņā ar FKTK politikas dokumentiem visām bankām savs kapitāla pietiekamības rādītājs ir jāuztur virs 10 %. Pēc tam tajā ir skaidri norādīts, ka "ja bankas un konsolidācijas grupas kapitāla pietiekamības rādītājs kļūst mazāks par 10 %, banka un konsolidācijas grupa ir uzskatāmas par nepietiekami kapitalizētām, un FKTK var noteikt koriģējošus pasākumus, piemēram, ierobežot bankas darbību". "Citadeles" un tās konsolidācijas grupas gadījumā vēstulē ir piebilsts, ka konsolidācijas grupas kapitāla pietiekamības rādītājam līdz 2013. gada beigām bija jāsasniedz […] %, lai segtu esošos un potenciālos riskus, kas saistīti ar "Citadeles" darbību.

(130) Balstoties uz šo vēstuli, Komisija piekrīt, ka 2013. gada beigās "Citadelei" savs kapitāla pietiekamības rādītājs bija jāuztur vismaz virs 10 %, lai tā varētu pilnā apmērā turpināt savu darbību.

(131) Komisija atgādina, ka valsts atbalsta (glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā definēto subordinēto aizdevumu formā) piešķiršanas galīgais mērķis bija nodrošināt pietiekamu "Parex bankas" (pēc 2010. gada – "Citadeles") kapitalizāciju, lai novērstu smagus traucējumus Latvijas tautsaimniecībā.

([32]) Izklāstīti trešā glābšanas lēmuma 21. apsvērumā.
([33]) Izklāstīti 40. apsvērumā.

(132) Tādēļ Komisija piekrīt, ka 2013. gada jūnijā Latvijai bija jāveic koriģējošas darbības, lai novērstu riskus, kas būtu radušies, ja "Citadeles" neievērotu negaidīti pastiprinātās banku uzraudzības prasības. Lai risinātu potenciālo kapitāla nepietiekamību jauno prasību apstākļos, vienīgie iespējamie varianti būtu bijuši šādi:

a) ieguldīt papildu naudas līdzekļus – vai nu kā pirmā līmeņa kapitālu vai kā otrā līmeņa papildkapitālu (piemēram, piešķirt jaunus subordinētus aizdevumus);

b) pagarināt esošo subordinēto aizdevumu atmaksas termiņu, lai to mainītu kredītsaistību dzēšanas (amortizācijas) likmi un dotu iespēju, ka bankas kapitālam tiek piesaistīts augstāks aizdevumu īpatsvars.

(133) 2. tabulā ir izklāstīts salīdzinošs scenārijs par situācijām, kurās, visiem pārējiem parametriem paliekot nemainīgiem, subordinēto aizdevumu atmaksas termiņš 2013. gadā tiek pagarināts (kā tika izdarīts ar otro pasākumu) vai ir uzturēts nemainīgs ar tādiem pašiem noteikumiem, ar kādiem šie aizdevumi sākotnēji tika piešķirti. Balstoties uz šo aprēķinu, Komisija uzskata, ka "Citadele" 2013. gada beigās nesasniegtu kapitāla pietiekamības rādītāju 10 % apmērā, ja subordinēto aizdevumu atmaksas termiņš būtu palicis nemainīgs (pieņemot, ka arī visi pārējie faktori paliek nemainīgi).

2. tabula

Kapitāla pietiekamības rādītāju salīdzinājums (ar vai bez atmaksas termiņa pagarināšanas)

Kapitāla pietiekamības rādītājs (%)	2013. gada 31. decembrī
Finanšu prognozes pirms atmaksas termiņa pagarināšanas par 18 mēnešiem (sagatavotas 2013. gada jūnijā)	9,75
Faktiskie skaitļi par 2013. gada 31. decembri, tostarp atmaksas termiņa pagarināšana	10,30 ([1])
Standartizēts pārskats par pašreizējo stāvokli (bez atmaksas termiņa pagarināšanas par 18 mēnešiem)	9,30

([1]) Informācija, kas izklāstīta "Citadeles" 2013. gada pārskata 75. lpp.: http://www.citadele.lv/common/img/uploaded/doc/reports/gada_parskats_2013_lv.pdf.

(134) Tā kā:

a) jaunās kapitāla prasības bija jāizpilda līdz 2013. gada 31. decembrim;

b) ieguldījumu pārvaldības virziens bija jāpārdod līdz 2013. gada 31. decembrim; un

c) subordinēto kredītsaistību dzēšana tieši ietekmē kapitāla rādītāju,

Komisija piekrīt, ka otrais pasākums bija uzskatāms par iedarbīgu un efektīvu risinājumu, lai ievērotu jaunās kapitāla pietiekamības prasības attiecībā uz "Citadeli", un ka termiņa pagarināšana bija nepieciešamais minimums, lai sasniegtu šo mērķi. Šis risinājums neparedzēja nekādu jaunu naudas līdzekļu pārskaitījumu (lai gan tas paredzēja, ka Latvija atturas no tādu naudas līdzekļu atgūšanas, kas citādi jau būtu jāatmaksā), bet tajā bija runa par banku uzraudzības pieprasījumu, kas balstīts uz nepieciešamību aizsargāt finanšu stabilitāti.

(135) Komisija arī pozitīvi piebilst, ka uz 2013. gada 31. decembri "Citadeles" kapitāla pietiekamības rādītājs bija nedaudz virs nepieciešamā minimuma – 10 % ([34]), kas apliecina tās nostāju, ka termiņa pagarināšana par 18 mēnešiem nepārsniedza nepieciešamo minimumu.

6.3.3. *Nepaziņotais likviditātes atbalsts "Revertai" (trešais pasākums)*

(136) Kopš 2011. gada Latvija ir sniegusi "Revertai" likviditātes atbalstu, kas pārsniedz maksimālo limitu, ko Komisija apstiprināja "Parex" galīgajā lēmumā – gan attiecībā uz pamatscenāriju, gan nelabvēlīgo scenāriju. Šie limiti ir izklāstīti 3. tabulā ([35]). Likviditātes atbalsta faktiskās summas, no kurām ir ieguvusi "Reverta" (Latvija tās ir darījusi zināmas pārstrādātajā pārstrukturēšanas plānā, kas tika iesniegts 2014. gada janvārī) un kas ir skatāmas 4. tabulā, pastāvīgi pārsniedza "Parex" galīgajā lēmumā izklāstītās summas:

([34]) Sk. 2. tabulu.
([35]) Šī informācija ir iekļauta "Parex" galīgā lēmuma 6. tabulā.

3. tabula

"Revertas" maksimālās likviditātes robežas, kas noteiktas "Parex" galīgajā lēmumā

miljoni LVL	1.8.10.	31.12.10.	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13.
pamatscenārijs	458	446	419	349	315
labvēlīgais scenārijs	458	446	419	356	322
nelabvēlīgais scenārijs	458	446	419	344	307

4. tabula

"Revertas" faktiskais ieguvums no likviditātes atbalsta

miljoni LVL	1.8.10.	31.12.10.	31.12.11.	31.12.12.	31.12.13.
Piešķirtais [un vēl neatmaksātais] likviditātes atbalsts	446	446	428	385	363

(137) "Revertai" piešķirtais likviditātes atbalsts sākotnēji tika apstiprināts kā daļa no saderīgajiem valsts atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecās pirmais glābšanas lēmums, valsts naudas līdzekļu noguldījumu formā.

(138) Pēc "Parex" galīgā lēmuma (un "Parex bankas" sadalīšanas labajā bankā un sliktajā bankā) likviditātes atbalsts tika nodots "Citadelei" un "Revertai". "Citadele" jau ir pilnā apmērā atmaksājusi savu likviditātes atbalsta daļu, savukārt "Revertai" tās saņemtā likviditātes atbalsta summas bija jāierobežo. Tomēr "Revertai" faktiski piešķirtā likviditātes atbalsta apjoms pārsniedz visus apjomus, kas tika apstiprināti ar "Parex" galīgo lēmumu.

(139) Pārstrukturēšanas plāna vērtējums "Parex" galīgajā lēmumā tika balstīts uz pieņēmumiem, kas tolaik tika darīti zināmi attiecībā uz sagaidāmo likviditātes ieplūšanu "Revertā", kas tai būtu devusi iespēju sākt atmaksāt valsts naudas līdzekļu noguldījumu formā piešķirto likviditātes atbalstu saskaņā ar "Parex" galīgajā lēmumā noteikto grafiku ([36]).

(140) Kā aprakstīts "Parex" galīgajā lēmumā, bija sagaidāms, ka neatmaksātas paliks summas apjomā no LVL [0–100] miljoniem (pamatscenārijā) līdz LVL [100–200] miljoniem (nelabvēlīgajā scenārijā). Tomēr, kā liecina pēdējās naudas plūsmas prognozes, ko iesniegusi Latvija, tiek plānots, ka sniegtais likviditātes atbalsts "Parex" galīgajā lēmumā noteikto līmeni pārsniegs līdz pat 2017. gadam, kā izklāstīts 5. tabulā.

5. tabula

"Revertai" piešķirtās likviditātes pārsniegums salīdzinājumā ar 2010. gada pārstrukturēšanas plānā noteiktajām summām

miljoni LVL	31.12.14.	31.12.15.	31.12.16.	31.12.17.
Nelabvēlīgais scenārijs (sākotnējais pārstrukturēšanas plāns)	[250–300]	[250–300]	[200–250]	[150–200]
Likviditātes atbalsta aplēse (atjaunināta 2014. gadā)	[300–350]	[250–300]	[250–300]	[250–300]
Starpība	[…]	[…]	[…]	[…]

([36]) Parex galīgā lēmuma 55. apsvērums.

(141) Komisija saprot, ka, ņemot vērā šādus sarežģījumus:

a) zemāka aktīvu kvalitāte un vērtība salīdzinājumā ar pārstrukturēšanas plānā sagaidīto; un

b) nodrošinājuma lēnāka atgūšana un tiesvedība ar debitoriem,

aizkavēšanās par diviem gadiem naudas atgūšanā (kā minēts 45. apsvērumā) salīdzinājumā ar "Parex" galīgā lēmuma pieņemšanas laikā plānoto. Šī aizkavēšanās radīja nepieciešamību palielināt valsts atbalstu.

(142) Tādēļ "Revertas" finansiālā stāvokļa pasliktināšanās izraisīja nepieciešamību pēc papildu likviditātes atbalsta salīdzinājumā ar "Parex" galīgajā lēmumā prognozēto summu. Komisija konstatē, ka sniegtais likviditātes atbalsts pēdējos gados ir progresīvi pieaudzis atbilstoši "Revertas" sarežģījumiem aktīvu atgūšanā.

(143) Kā izklāstīts 56. apsvērumā, Latvija apgalvo, ka tikai LVL 49,5 miljoni no LVL 118,7 miljonu lielā likviditātes atbalsta bija konvertēti kapitālā, un tādēļ pārējais likviditātes atbalsts – LVL 69,2 miljoni – radīja likviditātes atbalsta apjoma pārsniegumu apmēram tādas pašas summas apmērā.

(144) Tomēr Komisija atgādina, ka kapitālā var konvertēt vienīgi valsts naudas līdzekļu noguldījumus, kā norādīts "Parex" galīgā lēmuma 63. apsvēruma b) punktā. Tādēļ Komisija uzskata, ka, ja kapitālā ir konvertēts mazāks likviditātes apjoms, tas vēl nenozīmē, ka automātiski rodas likviditātes atbalsta pārsniegums.

(145) Komisija papildus norāda, ka 2011. gadā tika anulēta "Revertas" bankas licence, kas novērsa vajadzību konvertēt kapitālā papildu likviditāti, lai ievērotu normatīvajā regulējumā noteikto maksātspējas rādītāju. Tādējādi Komisija atzīst, ka kapitāla prasību ([37]) darbības apturēšana ļāva Latvijai piešķirt "Revertai" mazāku rekapitalizācijas atbalsta summu nekā lēmumos apstiprināto maksimālo rekapitalizācijas summu.

(146) Balstoties uz sarežģījumiem, ar kādiem aktīvu atgūšanā saskārās "Reverta", un ierobežoto kapitalizācijas summu, kas bija nepieciešama pēc bankas licences anulēšanas, Komisija secina, ka "Revertas" saņemtais likviditātes atbalsts nav pārsniedzis minimumu, kas nepieciešams pienācīgai likvidācijas administrēšanai.

(147) Komisija arī secina, ka papildu likviditātes atbalsts atbilst sloga sadales prasībām, kas izklāstītas 2013. gada Banku darbības paziņojumā. Konkrētāk, Komisija norāda, ka saskaņā ar 77. punktu 2013. gada Banku darbības paziņojumā "Parex bankas" bijušajiem akcionāriem piederošās akcijas ir tikušas norakstītas pilnā apmērā un ka Latvija tagad ir apņēmusies novērst, ka no papildu atbalsta sniegšanas labumu gūtu subordinēto kredītu piešķīrēji.

6.3.4. *Neizpildītā apņemšanās pārdot "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienu (ceturtais pasākums)*

(148) Latvijas iestādes norāda, ka, ņemot vērā pašreizējos sarežģītos tirgus apstākļus, Latvija iepriekš noteiktajā termiņā nav spējusi atrast "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienā ieinteresētus pircējus un arī pārskatāmā nākotnē to nespēs izdarīt.

(149) Latvijas iestādes atgādina, ka "Citadeles" pārdošana visu apņemšanās vidū bija izcelta kā viens no svarīgākajiem pasākumiem, kuru mērķis ir novērst atbalsta pasākumu izraisītus konkurences izkropļojumus. Tomēr, ņemot vērā "Citadeles" finansiālā stāvokļa pasliktināšanos salīdzinājumā ar to, kāds tika prognozēts "Parex" galīgā lēmuma pieņemšanas laikā, "Citadeles" pārdošanu pārskatāmā nākotnē nevarētu īstenot.

(150) Latvija papildus apgalvo, ka, ieguldījumu pārvaldības virziena pārdošanu apvienojot ar pārējās "Citadeles" pārdošanu, palielinātos tirgus interese par "Citadeli", un ka, pagarinot pārdošanas laikposmu, palielinātos "Citadeles" reprivatizācijas varbūtība.

([37]) Kā paskaidrots 53.–57. apsvērumā.

(151) Komisija piekrīt, ka "Citadeles" finansiālais stāvoklis ir sliktāks nekā tika sagaidīts sākotnējā pārstrukturēšanas plānā. Šādu novērtējumu apliecina arī uzraudzības pilnvarnieks ([38]), un to atspoguļo 6. tabulā izklāstītie rādītāji.

6. tabula

Galveno finanšu rādītāju salīdzinājums ar pārstrukturēšanas plānu

	31.12.2013.	
	Pārstrukturēšanas plāns	Faktiskais
Pamatdarbības izdevumi/kopējie ienākumi	[50–60]	57,0 %
Vērtības samazinājums/aizdevumi (neto)	[0–5]	2,0 %
Peļņa vai zaudējumi (neto) (miljoni LVL)	[20–30]	10,8
Pašu kapitāla atdeve (%)	[20–30]	8,1 %
Pašu kapitāls/aktīvu kopsumma	[5–10]	6,9 %
Kapitāla pietiekamības rādītājs	[10–20]	11,7 %

Ņemot vērā to, ka "Citadeles" rentabilitāte bija zemāka, nekā tika sagaidīts sākotnējā pārstrukturēšanas plānā, Komisija saprot, ka pārdot "Citadeli" īsā termiņā ir sarežģīti.

(152) Komisija atgādina, ka apņemšanās pārdot ieguldījumu pārvaldības virzienu kopā ar apņemšanos pārdot pašu "Citadeli" bija iekļauta "Parex" galīgajā lēmumā, lai tādējādi ierobežotu konkurences izkropļojumus, jo tās konkurentiem deva iespēju iesniegt piedāvājumus par šo komercdarbības virzienu iegādi ([39]).

(153) Komisija pozitīvi vērtē to, ka pēc "Parex" galīgā lēmuma "Citadele" uzsāka pārdošanas procesu, lai apzinātu interesi tirgū, un arī uzdeva neatkarīgam ekspertam izstrādāt labāko pārdošanas stratēģiju, kā minēts 61. un 62. apsvērumā, tādējādi cenšoties labticīgi izpildīt šīs apņemšanās.

(154) Komisija ņem vērā, ka Latvija tagad vēlas panākt noteiktā termiņa pagarināšanu, lai pabeigtu ieguldījumu pārvaldības virziena pārdošanu (kas pārsniedz noteikto termiņu, ko tā apņēmās ievērot 2009. gadā). Latvija vēlas panākt "Parex" galīgā lēmuma grozīšanu – atlikt sākotnējo ieguldījumu pārvaldības virziena pārdošanas termiņu, lai to pārdotu kopā ar "Citadeli", balstoties uz papildu apņemšanos, kas izklāstīta 64.–68. apsvērumā.

6.3.5. *Kompensējošie pasākumi konkurences izkropļojumu mazināšanai un sloga sadales nostiprināšanai*

(155) Lai Komisija apstiprinātu grozījumus savos galīgajos lēmumos, izmaiņas ir balstāmas uz jaunu apņemšanos, ko var uzskatīt par ekvivalentu sākotnēji sniegtajai ([40]). Šādā gadījumā atbalsta pasākumi joprojām būtu saderīgi (uz Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta pamata) vienīgi tad, ja paliek spēkā sākotnējā lēmuma vispārējais līdzsvars. Lai saglabātu sākotnējo līdzsvaru, izmainītā apņemšanās nedrīkst negatīvi ietekmēt atbalsta saņēmēja darbībspēju, apņemšanos kopumam joprojām ir jābūt vismaz ekvivalentam sloga sadales un kompensējošo pasākumu ziņā, ņemot vērā piemērojamo Komisijas paziņojumu prasības.

([38]) Uzraudzības pilnvarnieka ziņojums par stāvokli 2013. gada 31. decembrī (sniegts 2014. gada 9. maijā).
([39]) Parex galīgā lēmuma 152. apsvērums.
([40]) Līdzīgu lēmumu piemēri ir SA.29833 *KBC – Extension of the target date of certain divestments by KBC and Amendment of restructuring commitments* (OV C 135, 9.5.2012., 5. lpp.); SA.29833 *KBC – Accelerated phasing-out of the State Protection measure and amendments to the KBC restructuring plan* (OV C 163, 8.6.2013., 1. lpp.); SA.34539 *Commerzbank – Amendment to the restructuring plan of Commerzbank* (OV C 177, 20.6.2012., 20. lpp.).

(156) Šajā ziņā Komisija pozitīvi vērtē Latvijas izvirzīto apņemšanos kopumu, kas izklāstīts 64.–73. apsvērumā, jo tās veicina to potenciālo konkurences izkropļojumu risināšanu, kas izriet no pirmā, otrā, trešā un ceturtā pasākuma un atbilstošas sloga sadales nodrošināšanu starp atbalsta saņēmēju akcionāriem.

(157) Pārstrukturēšanas paziņojuma 4. iedaļā tiek prasīts veikt iedarbīgus un samērīgus pasākumus, kas ierobežo konkurences izkropļojumus.

(158) Parex galīgajā lēmumā tika iekļauti vairāki šādi pasākumi, kuru vidū viens no galvenajiem bija Latvijas apņemšanās līdz 2015. gada 31. decembrim "Citadeli" atsavināt vai panākt tās atsavināšanu ([41]). Komisija par pietiekamu un atbilstošu, lai novērstu "Parex bankai" piešķirtā valsts atbalsta izraisītus konkurences izkropļojumus, uzskatīja apņemšanos pārdot "Citadeli" šajā laikposmā apvienojumā ar "Citadeles" struktūras un tirgus daļas samazināšanu.

(159) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda viedokli, ka gan sākotnēji ilgāks subordinēto kredītu atmaksas termiņš, gan tā 2013. gadā īstenotā pagarināšana par 18 mēnešiem bija uzskatāma par papildu priekšrocībām "Parex bankai" salīdzinājumā ar subordinēto kredītu formu, kas bija apstiprināta glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā.

(160) Šajā kontekstā Komisija atzinīgi vērtē Latvijas piedāvāto apņemšanos "Citadeles" pārdošanas pabeigšanai noteikto termiņu pārcelt no 2015. gada 31. decembra uz […] kā pasākumu, ar ko kompensēt papildu priekšrocības, kas izriet no ilgāka subordinēto aizdevumu atmaksas termiņa. "Citadeles" pārdošanas paātrināšana veicina vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu.

(161) Papildus tam Komisija ņem vērā, ka Latvija ir skaidri paudusi apņemšanos […], ja pārdošana netiks īstenota līdz šim, īsākajam termiņam. Šī apņemšanās sniedz papildu drošību (kas nebija tieši formulēts sākotnējā pārstrukturēšanas plānā), ka konkurences izkropļojumi tiek pienācīgi mazināti, jo mazāk nekā […] laikā "Citadele" tiks […].

(162) Komisija pozitīvi vērtē arī to, ka Latvija ir apņēmusies papildus samazināt kapitāla summu, kādu Latvijas iestādes var sniegt "Revertai", kā izklāstīts 69. apsvērumā.

(163) Pārstrukturēšanas paziņojuma 3. iedaļā ir teikts, ka bankām un to akcionāriem pēc iespējas ir jāsedz pārstrukturēšanas izmaksas, lai līdz minimumam ierobežotu atbalstu, kā arī lai risinātu konkurences izkropļojumu un subjektīvo risku problēmas.

(164) Šajā ziņā Komisija ņem vērā Latvijas ierosinātos papildu kompensējošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka trešās puses negūs labumu no papildu atbalsta summām, kuras saņēmusi "Reverta", proti, apņemšanos par pastiprinātu sloga sadales kārtību, kas izklāstīta 70.–73. apsvērumā.

(165) Latvija apņemas, ka "Citadele" un "Reverta" (agrākā "Parex banka"), kā arī to radniecīgie uzņēmumi nevienam savam subordinētajam kreditoram un akcionāram (kas nav pati Latvijas valsts vai ERAB) nemaksās procentus (t. sk. obligāciju kuponus) vai dividendes par esošajiem kapitāla instrumentiem (tostarp priekšrocību akcijām un t. s. B šķiras akcijām, kā arī par otrā līmeņa papildkapitāla instrumentiem (gan ar augstāku, gan ar zemāku rangu)) (nedz maksājamus, nedz uzkrājamus), nedz izmantos tādiem pašiem instrumentiem saistītas pirkuma iespējas (opcijas) tiesības, līdz kamēr un ja vien "Revertai" un/vai "Citadelei" piešķirtais valsts atbalsts būs pilnīgi atmaksāts un ja vien nepastāv juridisks pienākums to darīt. Šajā ziņā Latvija arī apņemas pēc iespējas drīz un vēlākais līdz 2015. gada 30. aprīlim atcelt šādas juridiskas saistības. Līdz ar to esošo kapitāla instrumentu turētāji nesaņems maksājumus, jo šiem esošajiem kapitāla instrumentiem nav obligāta procentu kupona, un "Revertas" likvidācijas gaitā (kas notiks līdz 2017. gada beigām) tiem ir zemāks rangs nekā augstākās prioritātes kredītiem (*senior debt*). Tā kā "Revertai" ir negatīvs kapitāls, šo kapitāla instrumentu turētājiem praktiski nebūs iespējams saņemt nekādus maksājumus vai atlīdzību.

(166) Turklāt Latvija ir paudusi jaunu apņemšanos (papildus tām, kas minētas 165. apsvērumā) neatmaksāt piešķirtos, vēl neatmaksātos kredītus (pamatsummu) no pārmantoto subordinēto aizdevumu vidus, līdz nebūs pilnīgi atmaksāts viss valsts atbalsts "Revertai"/"Citadelei" – tādā apmērā, kāds nepieciešams, lai segtu "Revertas" neto aktīvu negatīvo vērtību un ar nosacījumu, ka tam ir attiecīgs tiesiskais pamats. Šajā nolūkā uz piešķirtajiem, vēl neatmaksātajiem kredītiem (pamatsummu) no pārmantoto subordinēto aizdevumu vidus vai nu i) attieksies

([41]) Parex galīgā lēmuma 76. apsvērums.

saistošs rīkojums, ka nevienam maksājumam par pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem iestājas samaksas termiņš vai ii) tie tiek konvertēti pirmā līmeņa kapitālā bez balsstiesībām, vai iii) tie tiek norakstīti. Šajā ziņā, ņemot vērā, ka valsts tiesībās pašlaik nav atbilstoša tiesiskā pamata, kas ļautu nodrošināt šīs apņemšanās ievērošanu, Latvija papildus apņemas veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiesību normas, kas nepieciešamas, lai ievērotu šo apņemšanos, tiktu ieviestas vēlākais līdz 2015. gada 30. aprīlim.

(167) Komisija atzinīgi vērtē Latvijas apņemšanās, kas minētas 165. un 166. apsvērumā, jo to mērķis ir ierobežot pamatsummas un procentu maksājumus par pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem un "Revertas" un "Citadeles" kapitāla instrumentiem, kuriem iestājies samaksas termiņš, un tādējādi nodrošina papildu sloga sadali.

(168) Līdz ar to Komisija uzskata, ka ierosinātie kompensējošie pasākumi, kas minēti 5.5. sadaļā, var tikt uzskatīti par iedarbīguma ziņā atbilstošiem un ekvivalentiem tiem, kurus Latvija bija ierosinājusi iepriekš un kurus Komisija apstiprināja ar "Parex" galīgo lēmumu, kas grozīts ar lēmumu par grozījumiem. Ierosinātajiem kompensējošajiem pasākumiem ir tāds pats mērķis – ierobežot konkurences izkropļojumus. Tie ir pienācīgi mērķorientēti, jo to mērķis ir ierobežot konkurences izkropļojumus tirgos, kuros darbojas "Citadele".

(169) Atbilstoši tam Komisija secina ka grozītās apņemšanās ir ekvivalentas sākotnējām darbībspējas atjaunošanas, sloga sadales un konkurences izkropļojumu mazināšanas ziņā. Sākotnējo apņemšanos aizstāšana ar jaunajām nemaina atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, kas tika konstatēta "Parex" galīgajā lēmumā, kas grozīts ar lēmumu par grozījumiem.

7. **SECINĀJUMS**

(170) Komisija pauž nožēlu, ka Latvija nelikumīgi īstenoja pirmo, otro un trešo pasākumu, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu, un ka tā pārkāpa apņemšanos pārdot "Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virzienu termiņā, kas minēts "Parex" galīgajā lēmumā (ceturtais pasākums).

(171) Tomēr iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ un ņemot vērā Latvijas un "Citadeles" papildu apņemšanās,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Par valsts atbalstu Līguma 107. panta 1. punkta izpratnē ir uzskatāmi šādi pasākumi:

a) subordinēto aizdevumu piešķiršana "Parex bankai" ar sākotnējo atmaksas termiņu, kas pārsniedz glābšanas lēmumos un "Parex" galīgajā lēmumā apstiprinātā pasākuma termiņu (pirmais pasākums);

b) "Citadelei" piešķirto subordinēto aizdevumu LVL 37 miljonu apmērā atmaksas termiņa papildu pagarināšana par 18 mēnešiem (otrais pasākums);

c) likviditātes atbalsta piešķiršana "Revertai", kas pārsniedz "Parex" galīgajā lēmumā Komisijas apstiprināto maksimālo limitu (trešais pasākums).

2. pants

Ņemot vērā Latvijas apņemšanās, kas izklāstītas I pielikumā, 1. pantā minētie atbalsta pasākumi ir uzskatāmi par saderīgiem ar iekšējo tirgu Līguma 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta izpratnē.

3. pants

"Citadeles" ieguldījumu pārvaldības virziena pārdošanai noteiktie termiņi – 2013. gada 30. jūnijs bez atsavināšanas pilnvarnieka vai 2013. gada 31. decembris ar atsavināšanas pilnvarnieku (ceturtais pasākums), kas minēti 73. apsvērumā Komisijas 2009. gada 15. septembra lēmumā C(2010) 6202 *final* par valsts atbalstu C 26/09 (*ex* N 289/09), ko Latvija plāno īstenot attiecībā uz AS "Parex banka" pārstrukturēšanu, tiek grozīti, ievērojot Latvijas apņemšanās, kas izklāstītas II pielikumā.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Latvijas Republikai.

Briselē, 2014. gada 9. jūlijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja vietnieks
Joaquín ALMUNIA

I PIELIKUMS

Latvijas valsts iestādes piedāvā šādi precizēt un pastiprināt savas apņemšanās attiecībā uz atmaksājamo pamatsummu un maksājamiem procentiem par pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem:

a) "Citadele" un "Reverta" (agrākā "Parex banka"), kā arī to radniecīgie uzņēmumi nevienam savam subordinētajam kreditoram un akcionāram (kas nav pati Latvijas valsts vai Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka) nemaksā procentus (t. sk. obligāciju kuponus) vai dividendes par esošajiem kapitāla instrumentiem (tostarp priekšrocību akcijām un t. s. B šķiras akcijām, kā arī otrā līmeņa papildkapitāla instrumentiem (gan ar augstāku, gan ar zemāku rangu)) (nedz maksājamus, nedz uzkrājamus), nedz izmanto tādiem pašiem instrumentiem saistītas pirkuma iespējas (opcijas) tiesības, līdz nebūs pilnīgi atmaksāts "Revertai" un/vai "Citadelei" piešķirtais valsts atbalsts, ja vien nepastāv juridisks pienākums to darīt. Ja šādas juridiskas saistības pastāv, Latvijas valsts iestādes apņemas tās pēc iespējas drīz (katrā ziņā vēlākais līdz 2015. gada 30. aprīlim) atcelt.

b) Latvijas valsts iestādes arī apņemas neatmaksāt piešķirtos, vēl neatmaksātos kredītus (pamatsummu) no pārmantoto subordinēto aizdevumu vidus (ja vien un līdz viss "Revertai"/"Citadelei" piešķirtais valsts atbalsts būs pilnīgi atmaksāts), kas būs šādi:

   i) uz tiem attiecas saistošs rīkojums par to, ka attiecībā uz pārmantotajiem subordinētajiem aizdevumiem nav jāveic nekādi maksājumi; vai

   ii) tie tiks konvertēti pirmā līmeņa kapitālā bez balsstiesībām; vai

   iii) tie tiks norakstīti

   tādā apmērā, kāds nepieciešams, lai segtu "Revertas" neto aktīvu negatīvo vērtību, un ar nosacījumu, ka pastāv attiecīgs tiesiskais pamats.

c) Latvijas valsts iestādes veiks visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka vēlākais līdz 2015. gada 30. aprīlim tiek ieviestas tiesību normas, kas nepieciešamas, lai ievērotu minētās apņemšanās.

d) Maksimālā kapitāla kopsumma, ko Latvijas valsts iestādes ir sniegušas "Revertai", tiek samazināta līdz LVL 49,5 miljoniem (no iepriekšējiem LVL 118,7 miljoniem).

II PIELIKUMS

1. Latvijas valsts iestādes un "Citadele" apņemas darīt visu iespējamo, lai pēc iespējas drīz un katrā ziņā pirms […] saņemtu saistošus piedāvājumus nopirkt visu Latvijas Republikas līdzdalību "Citadelē" (tostarp ieguldījumu pārvaldības virzienā). Pārdošana tiks pabeigta vēlākais līdz […]. Latvijas Republikas (un tās konsultanta) ziņā paliek izlemt, kāda būs pārdošanas darījuma atbilstošā struktūra un veids (piemēram, pārdošana nozares uzņēmumam vai *IPO*), ja vien Latvijas Republika eventuāli pārdod visu savu līdzdalību "Citadelē" vēlākais līdz […]. Latvijas Republika apņemas *IPO* gadījumā līdz […] ar Latvijas FKTK saskaņot attiecīgu saistošu prospektu.
2. Latvijas valsts iestādes un "Citadele" arī apņemas, ka, ja līdz […] netiks saņemts neviens saistošs piedāvājums vai ja *IPO* gadījumā (ar tādu pašu mērķi) ar FKTK netiks saskaņots prospekts, tiks iecelts atsavināšanas pilnvarnieks. Šādā gadījumā Latvijas Republika veiks visu nepieciešamo, lai nodrošinātu, ka atsavināšanas pilnvarnieks uz […] ir iecelts un gatavs veikt savu darbību. Komisija saprot, ka "Citadeles" pārdošanas finanšu konsultants līdz […] varētu vienlaikus tikt iecelts arī par atsavināšanas pilnvarnieku. Ja atsavināšanas pilnvarnieks tiek iecelts, Latvijas valsts iestādes un "Citadele" apņemas līdz […] saņemt saistošus un visām pusēm neatsaucamus pirkuma piedāvājumus un noslēgt saistošu un neatsaucamu vienošanos par Latvijas Republika līdzdalības "Citadelē" pārdošanu pilnā apmērā līdz […], kas noslēdzama vēlākais līdz […].
3. Turklāt Latvijas valsts iestādes un "Citadele" apņemas, ka […] "Citadele" būs […] jaunu komercdarbības virzienu, bet pārējie "Citadeles" komercdarbības virzieni būs […], ja Latvijas Republika līdz […] nebūs noslēgusi saistošu un neatsaucamu vienošanos, kas paredz līdz […] noslēgt līgumu par Latvijas Republika līdzdalības "Citadelē" pārdošanu pilnā apmērā, vai ja *IPO* liedz Latvijas Republikai līdz […] pārdot visu savu līdzdalību jaunajā bankā.
4. Latvijas valsts iestādes un "Citadele" apņemas noslēgt pārdošanas un pirkuma darījumu par Latvijas Republikas līdzdalības "Citadelē" pārdošanu līdz […]. Ja šīs līdzdalības pārdošana netiek pabeigta līdz […], tās apņemas, ka "Citadele" veiks […] jaunu komercdarbības virzienu, bet pārējie "Citadeles" komercdarbības virzieni no […] tiks […].
5. Ja "Citadeles" komercdarbības virziens tiek […], tad ikvienā no iepriekš minētajiem gadījumiem Latvijas Republika vai/un "Citadele" var (neietekmējot […] principu un nepiešķirot jaunu valsts atbalstu) pārdot un nodot trešām pusēm jebkurus "Citadeles" komercdarbības virzienus, par kuriem trešās puses pauž interesi.